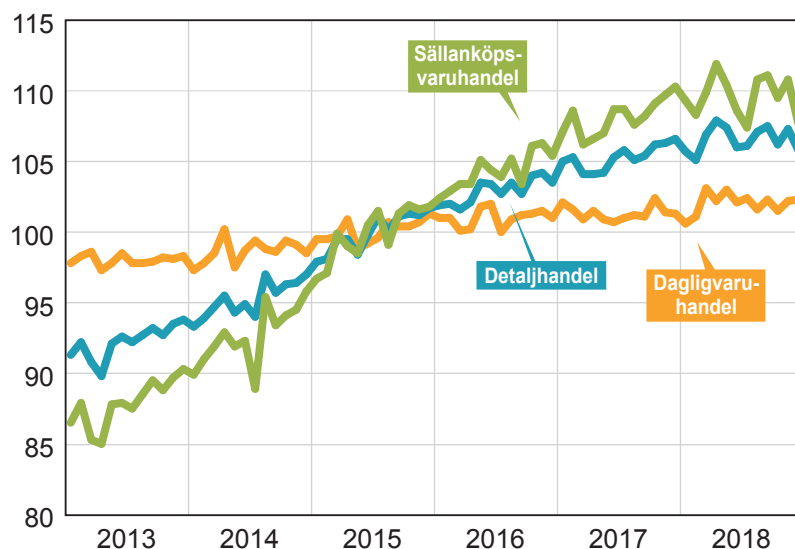

Minskad försäljning inom detaljhandeln

Detaljhandelns omsättning

Index 2015=100, fasta priser, säsongrensat

I fokus:
**Högst tillväxt
i Söderman-
lands län 2017**
sid 12

■ Negativt handelsnetto

Sid 10

■ Shutdown riskerar att dämpa USA:s tillväxt

Sid 21

INNEHÅLL

Konjunkturläget.....	2	"I fokus".....	12
Näringsliv.....	4	Arbetsmarknad.....	15
Byggmärnad.....	7	Finansmarknad.....	17
Handel och konsumtion.....	7	Internationell utblick.....	19
Utrikeshandel.....	10	Svenska ekonomiska indikatorer.....	22
Priser.....	11		

Indikatorer

	Senaste uppgift	Utveckling senaste mån	3 mån	år
Produktion				
Näringslivets produktion	nov	–	+	+
Industrins produktion	nov	–	+	+
Industrins ordergång	nov	–	–	–
Tjänsteproduktion	nov	–	+	+
Användning				
Handelsnetto ¹⁾	dec	–	–	–
Hushållens konsumtion	nov	–	+	+
Detaljhandelns försäljning	dec	–	–	–
Nyregistrering av personbilar	dec	–	+	–
Övriga indikatorer				
Konsumentpriser	dec	+	–	+
Producentpriser	dec	–	–	+
Sysselsättning	dec	+	–	+
Arbetslöshet ²⁾	dec	–	–	○

1) Varuexport minus varuimport under perioden

2) Andel av arbetskraften

byggindustrin det senaste året sker dock från en mycket hög nivå efter att produktionen ökat i snabb takt sedan 2014.

I november minskade industrins ordergång i säsongrensade tal och det var i synnerhet efterfrågan från utlandet som bidrog till den svaga utvecklingen. Den långsiktiga trenden visar att utvecklingen på exportmarknaden har planat ut de senaste månaderna medan den inhemska efterfrågan har fortsatt svagt uppåt. Sett till den totala ordergången är det i första hand insatsvaror som utvecklats svagt och efterfrågan, som började falla tillbaka redan under hösten 2017, fortsatte ned under 2018. Investeringsvaror, där bland annat motorfordon och maskinindustrin ingår, har utvecklats klart starkast.

Även utrikeshandelsstatistiken visar att exporten har tappat fart under slutet av 2018. Det gäller också importen där trenden de senaste månaderna har pekat sidledes. Varuimporten översteg dock exporten av varor i december med ett negativt handelsnetto som följde. I likhet med 2017 visade handelsnettot för helåret 2018 också ett underskott, och växte i jämförelse med året innan.

KONJUNKTURLÄGET

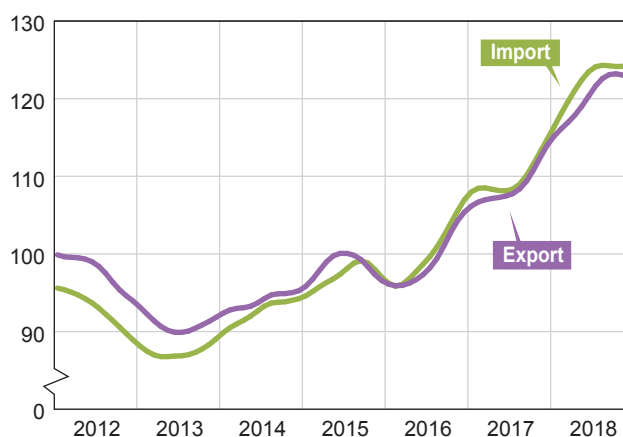
Avmattning efter starka år

Den ekonomiska tillväxten i Sverige har under de senaste åren varit god. Utvecklingen den senaste tiden tyder dock på att ekonomin håller på att tappa fart och rör sig från ett starkt läge till en mer normal konjunktur. Under tredje kvartalet i fjol bromsade den svenska ekonomin in och för första gången sedan andra kvartalet 2013 föll den kvartalsvisa BNP-tillväxten tillbaka. Den senaste månadsstatistiken indikerar också en svagare utveckling i slutet på året även om siffror för december ännu saknas inom flertalet kategorier och bilden av den svenska ekonomin än så länge inte är komplett.

Produktionen i näringslivet minskade marginellt i november efter en uppgång månaden innan. På uppåtssidan noterade byggindustrin ökad produktion för andra månaden i följd, medan både tillverkningsindustrin och tjänstesektorn bidrog nedåt. Produktionsökningen inom tillverkningsindustrin har varit kraftig de senaste åren men uppgången dämpades något under första halvåret i fjol innan utvecklingen åter vände upp. Sedan dess har kurvan trendmässigt pekat uppåt och tillsammans med tjänstebansherna har industrin varit en viktig drivkraft till att produktionen totalt sett har fortsatt att stiga. Den sjunkande trenden för byggindustrin fortsatte under året men de senaste månadsutfallen innebär att nedgången i alla fall temporärt har stannat av. Nedgången inom

Utrikeshandel med varor

Miljarder kronor, trend

Svag försäljning inom detaljhandeln

Bilförsäljningen under året påverkades i hög grad av införandet av det nya miljöskattesystemet bonus malus. De nya reglerna bidrog till att nyregistreringen av bilar ökade till rekordhöga nivåer under andra kvartalet. Sedan dess har nedgången varit kraftig och totalt under 2018 minskade personbilsregistreringarna jämfört med året innan. Den svaga bilförsäljningen påverkade hushållskonsumtionen som minskade kraftigt tredje kvartalet och drog ned den kvartalsvisa BNP-tillväxten.

Den månatliga indikatorn för hushållskonsumtionen visar hittills under fjärde kvartalet endast på mindre

förändringar i säsongrensade termer. Totalt sett fortsätter dock konsumtionsutgifterna att växa och samtliga grupper, förutom handeln med kläder och skor samt övriga varor och tjänster, noterar ökad konsumtion för perioden januari till november 2018 jämfört med samma period 2017.

Detaljhandeln fortsatte också att stiga under 2018, men försäljningen har tappat fart vilket också stärks av att trenden planat ut under andra halvåret 2018. I säsongrensade termer minskade också försäljningen i december och en förklaring till nedgången kan vara att en stor del av julhandeln äger rum redan i november. Under senare år har handelsfenomenen Black Friday och Cyber Monday blivit allt populärare i Sverige, och dessutom sker en stor del av julklappsinköpen över internet vilket gör att julhandeln sprids ut under fler månader än tidigare. Den bilden stärks av att försäljningen också steg kraftigt i november. Jämfört med december 2017 minskade också försäljningen och nedgången på strax över 1 procent var den lägsta årstillväxten under året.

Bred nedgång men fortsatt starkt konjunkturläge

Konjunkturinstitutets senaste konjunkturbarometer visar att stämningläget försämrades ytterligare i januari. Barometerindikatorn har nu minskat fyra månader i rad men läget kan fortsatt beskrivas som starkt. Med undantag för byggverksamheten var nedgången bred. Industrins konfidensindikator backade med fyra enheter från december, och trots att den fallit tillbaka med hela tio enheter på fem månader, är konjunkturbedömningen mycket starkare än normalt. Stämningläget inom detaljhandeln kan beskrivas som normalt, men hålls enbart uppe av dagligvaruhandeln. Inom sällanköps- och motorfordonshandeln är läget mer pessimistiskt. De privata tjänstenäringarnas konfidensindikator föll för fjärde månaden i rad och ligger under det historiska genomsnittet.

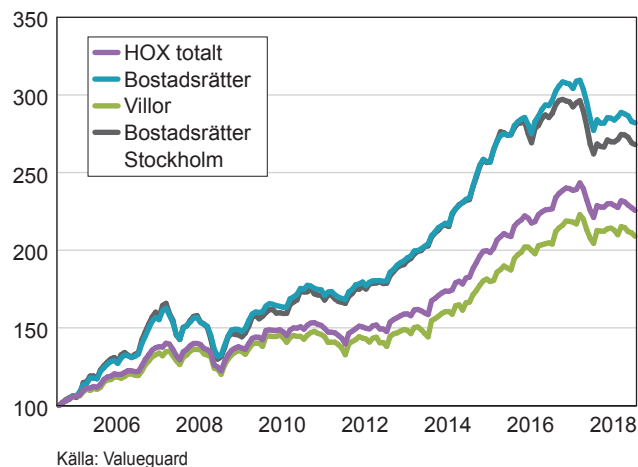
Även hushållen utgör ett negativt inslag i barometern och deras förtroendeindikator sjönk ytterligare i januari. Såväl mikroindex, hushållens syn på den egna ekonomin, som makroindex, hushållens syn på den svenska ekonomin, bidrog till nedgången. Både mikro- och makroindex ligger klart under genomsnittet. Nästan alla ingående frågor bidrog till att hushållens konfidensindikator backade, men rimligtvis kan även den historiskt långdragna processen för att bilda regering medverkat till den dystrare bedömningen om läget.

Dämpad prisutveckling på bostadsmarknaden

Den allmänna osäkerheten om utvecklingen framöver kan vara en orsak till att stämningläget dämpats bland både företag och hushåll. Ovissheten kring bland annat ränteutvecklingen, konjunkturen och politiska beslut har troligen även spillt över på bostadsmarknaden och under hösten har bostadspriserna sjunkit på både bostadsrätter och villor. Visserligen var priserna i december 2018 högre än ett år tidigare, men man ska då komma ihåg att bostadsmarknaden bottnade efter en nedgång under hösten samma år. Skärpningen av amorteringskraven som infördes 1 mars 2018, och som innebär att högt belånade

hushåll måste amortera mera, har säkerligen också bidragit till att dämpa priserna.

Bostadspriser
HOX-index, januari 2005=100

Trots den svagare prisutvecklingen och skärpta amorteringskrav fortsätter den utestående bolånestocken att växa. Den årliga tillväxttakten har dock bromsat in under 2018, från 7,3 procent i januari ner till 5,6 procent i december.

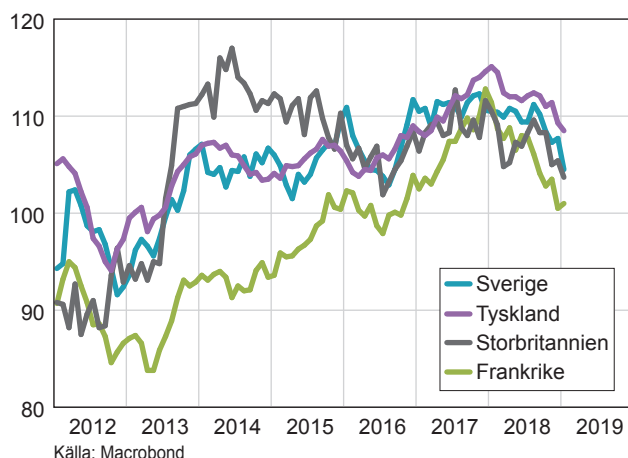
Minskad optimism bland europeiska inköpschefer

De preliminära inköpsindexen för euroområdet backade i januari för såväl industrin som tjänstebanserna men befinner sig fortsatt strax över 50-strecket som utgör gränsen för tillväxt. För första gången på fyra år rapporterade inköpscheferna en nedgång i efterfrågan och det sammanvägda inköpschefsindexet hamnade på den lägsta nivån sedan juli 2013. Indexet har haft en nedåtgående trend sedan början av 2018 och närmar sig nu 50-strecket. I Frankrike sjönk index för tjänstebanserna, och trots att industrin motverkade sänkningen, pekar inköpschefsindexet på att den ekonomiska aktiviteten just nu minskar i Frankrike. I Europas största ekonomi Tyskland utvecklades industrin i motsatt riktning.

EU-kommissionens konjunkturbarometer bekräftade bilden från inköpschefsindex med en fortsatt nedgång i januari efter att ha backat varje månad det senaste halvåret. Nedgången var bred och stämningläget försämrades markant inom såväl industrin och tjänstesektorn som detaljhandeln. Byggsektorn trotsade den allmänt svaga utvecklingen och index tog ett kliv uppåt. Bland de större länderna sjönk indikatorerna mest i Italien och Tyskland. Frankrike redovisade däremot en uppgång och i Spanien var läget i stort sett oförändrat. Sveriges indikator föll kraftigt tillbaka och stämningläget försämrades inom samtliga sektorer, särskilt inom industrin som backade rejält till den lägsta nivån sedan mars 2017. Den senaste utvecklingen kring Brexit verkar även ha satt avtryck i lägesbedömningen för Storbritannien vars indikator föll tillbaka till den lägsta nivån sedan augusti 2016.

EU-kommissionens förtroendeindikator

Index medelvärde=100

De preliminära BNP-siffrorna för fjärde kvartalet visade en tillväxt på 0,2 procent i euroområdet och 0,3 procent i EU. Det var samma tillväxttakt som tredje kvartalet, men något lägre i jämförelse med de två första kvartalen, vilket indikerar att en viss avmattning har skett under andra halvan av 2018.

Uppdaterad prognos från IMF

Internationella valutafonden, IMF, publicerade under januari en uppdaterad prognos för världsekonomin. I likhet med oktoberprognosen bedöms den globala tillväxten uppgå till 3,7 procent 2018, medan tillväxten för de två efterföljande åren har reviderats ned med två respektive en tiondel till 3,5 procent 2019 och 3,6 procent 2020. Redan i oktoberprognosen skrevs tillväxten för världsekonomin ner, till följd av de negativa effekterna som tullavgifterna i handelskriget mellan USA och Kina förväntas leda till under prognosperioden. Nedskrivningarna i januari grundas främst på en svagare utveckling i några länder i Europa och Asien under slutet av 2018. Bland annat har införandet av de nya utsläppsreglerna för fordon i Tyskland, oron över de italienska statsfinanserna som lett till dämpad inhemsk efterfrågan och svagare sentiment på de finansiella marknaderna spelat in i bedömningen.

NÄRINGSLIV

Den senaste månadsstatistiken visar att produktionen i näringslivet minskade marginellt i november. Tjänstebanscher minskade, och likaså tillverkningsindustrin som backade svagt jämfört med oktober. Sett till den sammanlagda produktionen under januari till november 2018 noterar samtliga tjänstebanscher en högre produktionsnivå än samma period året innan. Inom tillverkningsindustrin går motorfordonsindustrin fortsatt starkt, men även maskinindustrin och kemi och läkemedelsbranschen visar positiva tillväxttal. Svagast har utvecklingen varit inom elektronikindustrin, som trots ett rejält uppsving i november, redovisar en negativ utveckling när hänsyn tas till den ackumulerade årsutvecklingen.

Produktionen inom byggbranschen ökade för andra månaden i rad på månadsbasis och den nedåtgående utvecklingen som inleddes andra halvåret 2017 har därmed för tillfället stannat upp.

Orderingången inom industrin minskade i säsongsrensade tal i november. Utvecklingen var oförändrad på hemmamarknaden medan efterfrågan från utlandet minskade jämfört med oktober. Orderingången från hemmamarknaden har under 2018 uppvisat en svagt uppåtgående trend medan exportorderingången utvecklades svagt i början av året innan utvecklingen vände upp i början av sommaren. Trenden för de senaste månaderna visar dock att utvecklingen har bromsat in.

Produktion i näringslivet

Senaste uppgift: november 2018

Källa: SCB:s produktionsvärdeindex

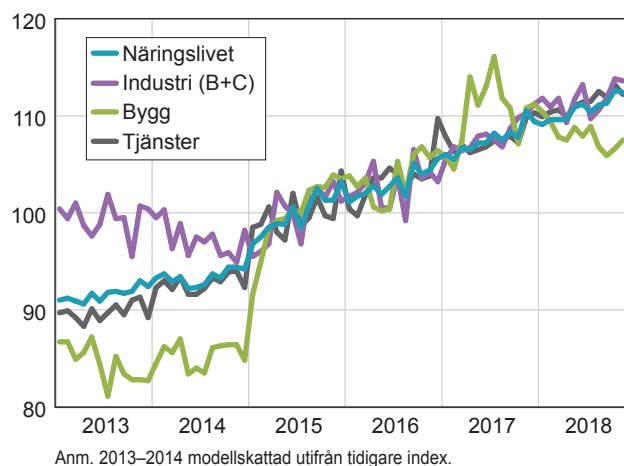
Torkel Brinkenfeldt

Näringslivets produktion minskade i november

Produktionen i näringslivet minskade med 0,2 procent i november 2018, säsongsrensat och jämfört med månaden innan. Endast byggsektorn ökade och steg med 0,8 procent. Tjänstesektorn och industrisektorn backade med 0,9 respektive 0,2 procent.

Produktion i näringslivet (PVI)

Säsongsrensade månadsvärden. Index 2015=100

Under den senaste tremånadersperioden september–november 2018 var utvecklingen positiv. Då ökade produktionen i näringslivet med 1,1 procent, säsongsrensat och jämfört med föregående tremånadersperiod juni–augusti 2018.

Produktion i näringslivet

Förändring i procent

	nov 18/ okt 18 ¹⁾	sep–nov 18/ jun–aug 18 ¹⁾	nov 18/ nov 17 ²⁾	jan–nov 18/ jan–nov 17 ²⁾
Industri	–0,2	1,7	3,2	3,7
Bygg	0,8	–1,1	–2,6	–2,0
Tjänster	–0,9	0,6	2,2	3,7
Näringslivet totalt	–0,2	1,1	1,8	3,0

1) Säsongsrensat och kalenderkorrigerat

2) Kalenderkorrigerat

Produktionen i november var 1,8 procent högre än i november 2017 i kalenderkorrigerade tal. Årsutvecklingen var positiv för industri- och tjänstesektor, medan byggsektorn backade.

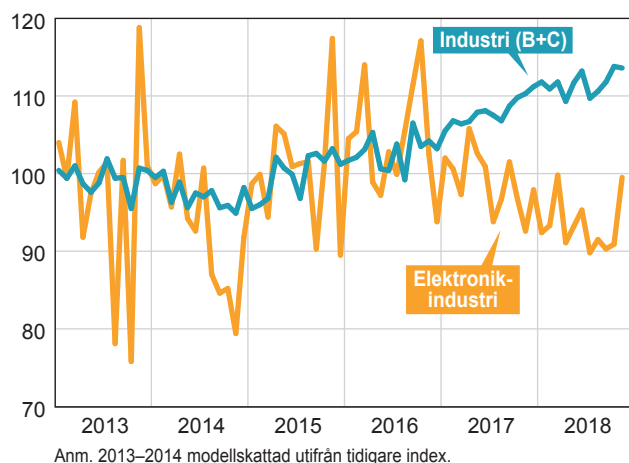
Den ackumulerade årsutvecklingen för januari–november 2018 ökade med 3,0 procent, kalenderkorrigerat och jämfört med motsvarande period 2017.

Blandad utveckling inom industrins delbranscher

Produktionen inom industrin minskade med 0,2 procent i november, jämfört med oktober, i säsongrensade tal. I de olika delbranscherna var utvecklingen blandad med både ned- och uppgångar. Störst uppgång stod elektronikindustrin för med en ökning på 9,5 procent, efter en nedåtgående trend de senaste två åren. Även grafisk industri ökade, med 4,1 procent, efter några månaders nedgång.

Produktion inom industrin (PVI)

Säsongrensade månadsvärden. Index 2015=100

Sämst var utvecklingen inom kemisk industri och läkemedel som backade med 3,6 procent. Även motorfordonsindustrin hade en svag utveckling och gick ned med 2,4 procent. Stål- och metallverk minskade också sin produktion jämfört med oktober.

Produktion inom industrin

Förändring i procent

	nov 18/ okt 18 ¹⁾	sep–nov 18/ jun–aug 18 ¹⁾	nov 18/ nov 17 ²⁾	jan–nov 18/ jan–nov 17 ²⁾
Trävaruindustri, ej möbler	0,5	1,3	–7,6	–2,5
Massa och papper	0,6	–4,2	–6,7	–2,2
Grafisk industri	4,1	–15,0	–7,4	–0,2
Kemisk industri o läkem.	–3,6	–0,2	17,0	6,7
Stål- och metallverk	–1,1	–4,5	–5,1	0,3
Metallvaruindustri	0,4	–2,3	–2,1	2,5
Elektronikindustri	9,5	1,5	8,6	–5,5
Maskinindustri	0,5	4,4	10,3	7,7
Industri för motorfordon	–2,4	3,3	1,9	9,6
Industrin totalt	–0,2	1,7	3,2	3,7

1) Säsongrensat och kalenderkorrigerat

2) Kalenderkorrigerat

På årsbasis ökade produktionen inom industrisektorn med 3,2 procent, kalenderkorrigerat och jämfört med november 2017. Variationerna mellan olika delbranscher var dock betydande. Aggregatet kemisk industri och läkemedel

ökade med 17,0 procent och maskinindustrin med 10,3 procent. Elektronikindustrin steg med 8,6 procent. Både trävaruindustrin, massa- och pappersindustrin, och den grafiska industrin minskade med omkring 7 procent jämfört med november 2017.

Den ackumulerade utvecklingen för industrin under januari–november 2018 steg med 3,7 procent jämfört med motsvarande period 2017. Både motorfordonsindustrin och maskinindustrin gick starkt framåt och ökade med 9,6 respektive 7,7 procent. Kemisk industri och läkemedel steg med 6,7 procent. Dessa tre branscher står för drygt en fjärdedel av industrisektorn och bidrar starkt positivt till den ackumulerade årsutvecklingen för hela industrin.

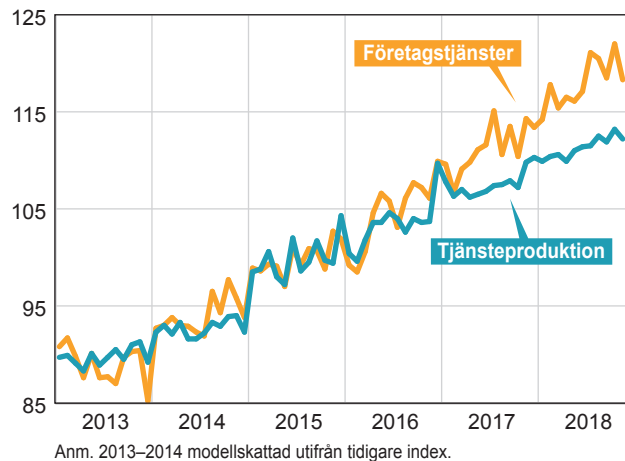
Nedgångar noterades för trävaruindustrin som har haft en vikande trend det senaste året, och för massa- och pappersindustrin vars nedgång har pågått under närmare två år. Även elektronikvaruindustrin har backat under ett par år.

Tjänstesektorn nedåt jämfört med oktober

Tjänstesektorn minskade sin produktion med 0,9 procent, säsongrensat och jämfört med oktober. Nedgången var kraftigast inom information och kommunikation, som minskade med 4,7 procent. Företagstjänster backade med 3,0 procent. Mindre uppgångar noterades för både parti- och detaljhandeln, som ökade med omkring 1,5 procent jämfört med oktober, i säsongrensade tal.

Produktion inom tjänstesektorn (PVI)

Säsongrensade månadsvärden. Index 2015=100

På årsbasis, det vill säga jämfört med november 2017, ökade tjänsteproduktionen med 2,2 procent. Fastighetsverksamhet, liksom hotell och restaurang gick starkast och ökade med omkring 5 procent.

Motorhandeln var den enda bransch som minskade. Nedgången var drygt 5 procent. Före införandet av bonus malus-systemet vid halvårsskiftet 2018 hade branschen en kraftig uppgång, men har därefter haft en svag utveckling.

Trots nedgången på månadsbasis var tjänstesektorns ackumulerade utveckling under perioden januari–november 2018 3,7 procent högre än motsvarande period 2017. Information och kommunikation, företagstjänster, och partihandeln stod för de största ökningarna. Till skillnad från

den senaste månadsutvecklingen visade alla delbranscher inom tjänstesektorn en uppgång när jämförelsen gäller den ackumulerade utvecklingen under året.

Produktion inom tjänstesektorn

Förändring i procent

	nov 18/ okt 18 ¹⁾	sep-nov 18/ jun-aug 18 ¹⁾	nov 18/ nov 17 ²⁾	jan-nov 18/ jan-nov 17 ²⁾
Motorhandel	-0,2	-7,8	-5,4	3,5
Partihandel	1,6	0,5	4,7	5,9
Detaljhandel	1,7	1,3	2,8	2,2
Transp. o magasinering	-1,8	1,1	1,2	1,9
Hotell o restaurang	1,1	1,0	4,8	1,1
Informat. o kommunik.	-4,7	1,6	0,3	8,7
Fastighetsverksamhet	-0,5	2,7	5,1	1,5
Företagstjänster	-3,0	0,0	3,0	6,1
Tjänstebranscher totalt	-0,9	0,6	2,2	3,7

1) Säsongsensat och kalenderkorrigerat

2) Kalenderkorrigerat

Ökad produktion i byggsektorn

Produktionen i byggsektorn steg i november med 0,8 procent, i säsongsensade tal jämfört med oktober. Jämfört med november 2017 var det dock en nedgång med 2,6 procent. Den ackumulerade produktionen under januari-november var 2,0 procent lägre än motsvarande period 2017.

Industrins ordergång

Senaste uppgift: november 2018

Källa: SCB:s ordergång och omsättningsstatistik

Torkel Brinkenfeldt

Nedgång i november för industrins ordergång

Industrins totala ordergång minskade med 2,7 procent i november 2018 jämfört med oktober, i säsongsensade tal. Export- respektive hemmamarknaden utvecklades olika. Den totala ordergången minskade på exportmarknaden och var oförändrad på hemmamarknaden, i säsongsensade tal. Från utlandet var nedgången i ordergången 5,6 procent jämfört med oktober, i säsongsensade tal. Även på årsbasis var det en minskning av ordergången. Den totala ordergången gick ned 2,4 procent i kalenderkorrigerade tal, jämfört med november 2017. Även här var det ordergången från exportmarknaden som minskade. Nedgången var 5,4 procent. På hemmamarknaden däremot ökade ordergången med 1,4 procent på årsbasis. Den ackumulerade ordergången under januari-november 2018 ökade med 1,6 procent i kalenderkorrigerade tal, jämfört med motsvarande period 2017.

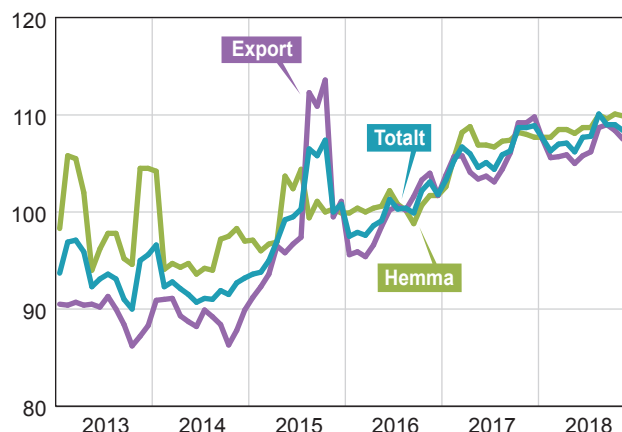
Svag utveckling inom elektronikindustrin

Månadsutvecklingen i säsongsensade värden var negativ i de flesta av de olika delbranscherna. Mest negativ var utvecklingen inom annan transportmedelsindustri som minskade med 21,2 procent, säsongsensat och jämfört med oktober. Annan transportmedelsindustri, som består av flyg, rälsfordon, fartyg och liknande, har ofta stora förändringstal. En av få branscher som utvecklades positivt

på månadsbasis var maskinindustrin som ökade med 5,1 procent. Ordergången kom huvudsakligen från kund i utlandet. I maskinindustrin ingår bland annat tillverkning av motorer (utom för luftfartyg och fordon) och tillverkning av gruv-, bygg-, jordbruks- och skogsmaskiner.

Industrins ordergång

Säsongsensade månadsvärden utjämnade med tremånaders glidande medelvärde. Index 2015=100, fasta priser

Branscher med stor andel av industrins totala ordergång, som elektronikvaruindustrin och motorfordonsindustrin, utvecklades svagt och ordergången minskade med 10,5 respektive 6,9 procent. Tillsammans står dessa branscher för närmare 20 procent av industrins totala ordergång.

Tillbakagång för motorfordonsindustrin på årsbasis

Den kalenderkorrigerade årsutvecklingen visade en nedgång av ordergången för flertalet branscher. Störst tillbakagång noteras inom gruvor och mineralutvinningsindustrin som minskade med 13,1 procent jämfört med november 2017.

Bland större branscher kan nämnas stål- och metallverk, liksom motorfordonsindustrin, vars ordergång minskade med 10,8 respektive 12,3 procent i årsveckling.

Mot strömmen gick, liksom på månadsbasis, maskinindustrin, som ökade ordergången med 23,1 procent jämfört med november 2017. Även industrin för elapparatur ökade sin ordergång, med 15,4 procent. För dessa två branscher gällde uppgången både från kund i utlandet och från kund i Sverige.

Ordergång och omsättning

Förändring i procent

	nov 18/ okt 18 ¹⁾	nov 18/ nov 17 ²⁾	jan-nov 18/ jan-nov 17 ²⁾
Ordergång			
Hemmamarknad	0	1	2
Exportmarknad	-6	-5	1
Totalt	-3	-2	2
Omsättning			
Hemmamarknad	-1	1	2
Exportmarknad	-1	0	3
Totalt	-1	0	3

1) Säsongsensat och kalenderkorrigerat

2) Kalenderkorrigerat

Störst ökning hittills under året för maskinindustrin

Den totala orderingsgången under perioden januari–november 2018 steg med 1,6 procent i kalenderkorrigerade tal jämfört med motsvarande period 2017. Ökningen gällde både exportmarknaden och hemmamarknaden. Maskinindustrin hade den starkaste ackumulerade utvecklingen fram till november 2018. Orderingsgången ökade med 14,0 procent. Inom industrin för elapparatur ökade den ackumulerade orderingsgången med 6,3 procent. Elektronikvaruindustrin hade den svagaste ackumulerade utvecklingen under året med en orderingsgång som minskade med 8,3 procent.

BYGGMARKNAD**Företagen spår en försämring av byggmarknaden**

Enligt Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer för januari rapporterar byggföretagen om ett ungefär oförändrat byggande de senaste månaderna. Nettotalet för byggandet ligger fortfarande en bit under medel men har stigit jämfört med i december. Konfidensindikatorn för bygg- och anläggningsverksamheten har i januari stigit marginellt för andra månaden i rad, mycket till följd av en mer positiv syn på orderstockarnas storlek, och indikatorn befinner sig därmed i ett något starkare läge än normalt.

Det är fortsatt en stor andel företag som rapporterar om brist på arbetskraft, framför allt bland husbyggarna. Trots detta uppger husbyggarna att antalet anställda har fortsatt att minska de senaste månaderna, vilket skulle kunna tyda på att det är en annan typ av arbetskraft som efterfrågas än den man minskat ner på. Anläggningsbyggarna rapporterar däremot om ett ökat antal anställda.

Företagens förväntningar på byggandet på tre månaders sikt ökade i januari och ligger nu nära det historiska genomsnittet. Husbyggarna har en mer optimistisk syn än normalt gällande orderstockarna medan anläggningsbyggarna är betydligt mer pessimistiska. Vidare har inte anställningsplanerna förändrats nämnvärt. På ett års sikt förväntar sig företagen dock en rejäl försämring av byggmarknaden och i stort sett inga företag tror att marknaden kommer förbättras.

Byggkostnader

Senaste uppgift: december 2018

Källa: SCB:s faktorprisindex för flerbostadshus

Faktorprisindex oförändrat senaste månaden

Faktorprisindex för flerbostadshus var oförändrat mellan november och december 2018. Under motsvarande period ett år tidigare steg faktorprisindex med 0,1 procent. Entreprenörernas kostnader, som har en vikt på drygt 82 procent av faktorprisindex, sjönk med 0,2 procent mellan november och december 2018.

Byggmaterialkostnaderna minskade med 0,3 procent. Inom byggmaterialgruppen ökade endast kostnaderna för snickerier som steg med 0,1 procent. De övriga byggmaterialkostnaderna föll något eller var oförändrade.

Mest sjönk kostnaderna för trävaror och betongvaror. De minskade med 0,6 respektive 0,5 procent. Kostnaderna inom gruppen transporter, drivmedel och elkraft föll sammantaget med 1,1 procent, därav sjönk kostnaderna för dieselolja med 4,9 procent. Entreprenörernas övriga omkostnader föll med 0,1 procent medan lönekostnaderna och maskinkostnaderna var oförändrade. Under den senaste månaden steg byggherrekostnaderna med 0,8 procent. Det berodde på ökade räntekostnader.

Faktorprisindex för flerbostadshus

Förändring i procent

	dec 18/nov 18	dec 18/dec 17
Entreprenadkostnader	-0,2	3,4
Byggmaterial	-0,3	4,4
Löner	0,0	1,6
Maskiner	0,0	1,9
Transporter, drivmedel, elkraft	-1,1	5,8
Omkostnader	-0,1	3,3
Byggherrekostnader	0,8	4,3
Total byggkostnad	0,0	3,5

Byggkostnaderna ökade på årsbasis

Faktorprisindex för flerbostadshus ökade med 3,5 procent mellan december 2017 och december 2018. Entreprenörernas kostnader höjdes med 3,4 procent, vilket påverkade faktorprisindex uppåt med 2,8 procentenheter. Transporter, drivmedel och elkraft ökade mest, 5,8 procent, bland entreprenörernas kostnader. Inom den gruppen har kostnaderna för elkraft och dieselolja höjts med 12,0 respektive 9,5 procent.

Byggmaterialkostnaderna steg med 4,4 procent. De största ökningarna i byggmaterialgruppen hade material för målning, trävaror samt järn och stål inklusive armeringsstål som höjdes med 11,3, 7,6 respektive 7,0 procent. Kostnaderna inom övriga byggmaterialgrupper ökade också om än i mindre omfattning. Kostnaderna för entreprenörens övriga grupper såsom löner, maskiner och omkostnader steg med mellan 1,6 och 3,3 procent. Byggherrekostnaderna gick upp med 4,3 procent på årsbasis.

HANDEL OCH KONSUMTION

Detaljhandeln sjönk i december jämfört med månaden innan. Efter några starka år har detaljhandelns tillväxt saktat in den senaste tiden. Det var sällanköpshandeln som var motor bakom den snabba tillväxten 2013–2016 och det är också den som nu har mattats av. Även i årstakt, jämfört med december förra året, var detaljhandelns utveckling negativ, vilket innebär att julhandeln inte slog rekord 2018.

Även nyregistreringen av personbilar backade i december jämfört med månaden innan. Sett i årstakt har utvecklingen varit svag sedan införandet av det nya fordonsskattesystemet den 1 juli. I december var antalet

nyregistrerade bilar drygt 30 procent färre än december 2017, dock förklaras en del av nedgången av färre kalenderdagar.

Enligt den månatliga indikatorn över hushållens konsumtionsutgifter var konsumtionen något lägre i november än i oktober. Jämfört med i november 2017 noterades dock en uppgång.

Detaljhandel

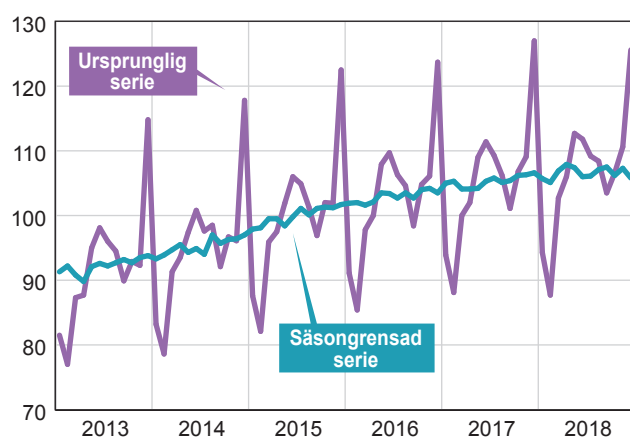
Senaste uppgift: december 2018

Källa: SCB:s detaljhandelsindex

Försäljningen minskade i december

Detaljhandelns försäljning minskade i säsongrensade tal med 1,4 procent jämfört med i november. Sett över ett år är försäljningsvolymen till följd av julhandeln klart störst under december månad. De senaste åren har dock handeln jämnat ut sig mer under året och vissa nya handelsmönster har vuxit fram. Ett exempel på det är Black Friday, som har blivit ett stort handelsfenomen med betydande försäljningsvolym. Detta äger rum i november som tidigare var en månad med relativt svag försäljning.

Total försäljningsvolym inom detaljhandeln
Index 2015=100

Överlag har en tydlig avmattning skett inom detaljhandeln under 2017 och 2018 efter en mycket stark tillväxt åren innan. Förutom minskad försäljning i december noterades en nedgång på 0,4 procent för den senaste tremånadersperioden, oktober till december, jämfört med närmast föregående tre månader.

Detaljhandeln delas upp i dagligvaruhandeln och i sällanköpshandeln. Den förstnämnda består främst av handel med livsmedel medan den sistnämnda utgörs av specialiserad butikshandel, exempelvis handel med kläder och byggsvaror. I december ökade försäljningen svagt, med 0,1 procent inom dagligvaruhandeln, medan den sjönk med 2,8 procent inom sällanköpshandeln, i säsongrensade tal.

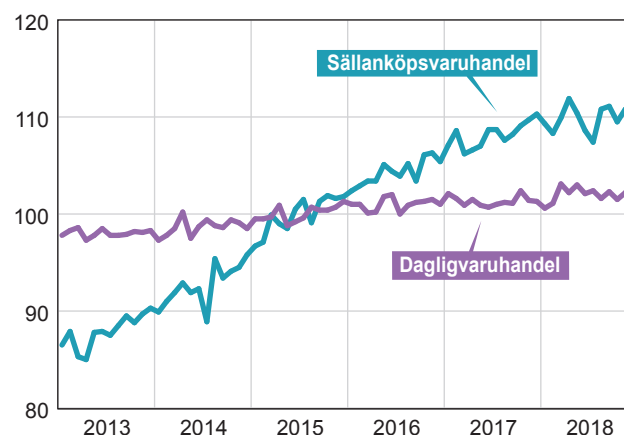
Lägre försäljning än i december förra året

Jämfört med i december förra året minskade den kalenderkorrigerade försäljningsvolymen i detaljhandeln med 1,1 procent. Det var sällanköpshandeln som drog ner utvecklingen för den totala detaljhandeln. Dagligvaruhandeln

ökade nämligen försäljningen med 1,1 procent medan den minskade med 2,7 procent inom sällanköpshandeln.

Försäljningsvolym inom detaljhandeln

Säsongrensade månadsdata. Index 2015=100

En majoritet av sällanköpshandelns delbranscher noterade minskad försäljning jämfört med i december förra året. Kräftergången fortsätter för guldsmedshandeln som backade med 14 procent jämfört med december i fjol. Andra branscher vars försäljning sjönk, om än inte i samma utsträckning, var bland annat handeln med heminredning och bokhandeln. Ett fåtal branscher ökade sin försäljning jämfört med i fjol och det var bygghandeln, sporthandeln samt optikerna, där den sistnämnda noterade klart störst ökning.

Detaljhandel

Försäljningsvolym inom detaljhandeln. Kalenderkorrigerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	dec 2018	jan-dec 2018
Dagligvaruhandel exkl. systembolaget	1,1	0,7
därav:		
Detaljhandel, mest livsmedel	0,6	0,6
Specialiserad detaljhandel med livs- medel, drycker o tobak exkl. systembolaget	2,6	2,6
Sällanköpshandel	-2,7	1,3
därav:		
Klädhandel	-1,9	-0,9
Skohandel	-3,2	-7,2
Möbelhandel	-1,7	0,1
Elektronikhandel	-2,7	9,4
Järn- och bygghandel	2,9	3,3
Bokhandel	-4,5	3,0
Guldsmedshandel	-14,4	-9,3
Sport- o fritidshandel	3,1	3,8
Leksakshandel	..	-21,1
Postorderhandel	-20,9	-9,1
Totalt detaljhandel	-1,1	1,2

Tydlig avmattning i detaljhandeln 2018

Försäljningen inom detaljhandeln ökade med 1,2 procent jämfört med 2017. Även om försäljningen var högre än året innan så har en tydlig avmattning skett, framför allt jämfört med den snabba tillväxten 2013–2016. Sällanköpshandeln,

som varit drivande i tillväxten tidigare år, ökade med 1,3 procent jämfört med 2017 och dagligvaruhandeln ökade med beskedliga 0,7 procent jämfört med året innan. Flera branscher har haft det tufft under 2018 och bland dessa märks bland annat leksakshandeln, skohandeln samt guldsmedshandeln. Några branscher som har ökat försäljningsvolymen jämfört med 2017 är optikerna, elektronikhandeln samt sporthandeln.

Hushållens konsumtion

Senaste uppgift: november 2018

Källa: Hushållens konsumtionsindikator

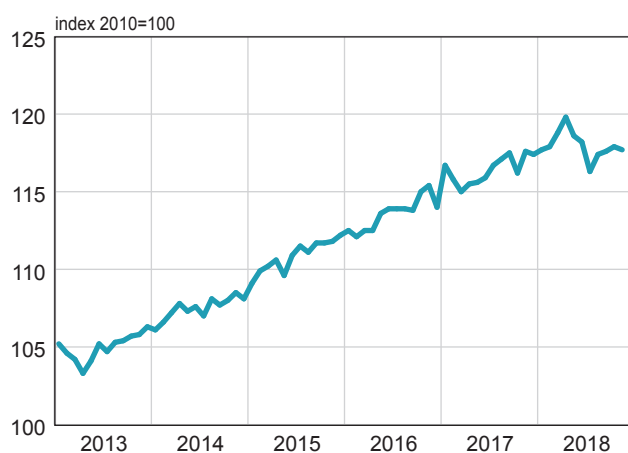
Thorsten Stowasser

Ökad hushållskonsumtion i november

Hushållens konsumtion ökade med 0,2 procent i november 2018, jämfört med samma månad föregående år, i kalenderkorrigerade tal och fasta priser.

Under den senaste tremånadersperioden, september till november 2018, ökade konsumtionen med 0,6 procent i fasta, kalenderkorrigerade priser jämfört med samma tremånadersperiod året innan. Jämfört med oktober minskade hushållskonsumtionen med 0,2 procent, säsongrensat. Priserna, enligt konsumtionsdeflatorn, ökade med 2,0 procent på årsbasis.

Hushållens konsumtionsindikator
Säsongrensade månadsdata

Störst bidrag från detaljhandel med brett sortiment

Posten som hade störst inverkan på hushållskonsumtionens årsutveckling var detaljhandel med brett sortiment, mest livsmedel och dryck som ökade med 2,0 procent i fasta, kalenderkorrigerade priser och bidrog tack vare en hög vikt med 0,4 procentenheter till den totala konsumtionsutvecklingen. Det näst största bidraget i positiv riktning stod gruppen restauranger, caféer, hotell och annan övernattningsservice för (0,2 procentenheter).

Det största negativa bidraget, -0,3 procentenheter, kom från posten transporter och detaljhandel med och service av motorfordon som minskade med 2,0 procent. Bidragen från övriga konsumtionsgrupper låg mellan ± 0,1 procentenheter.

Hushållskonsumtion

Hushållens konsumtionsutgifter. Kalenderkorrigerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	nov 2018	jan–nov 2018
Detaljhandel, mest livsmedel	2,0	1,4
Beklädnadshandel	-3,9	-1,6
Bostad, elektricitet, gas och uppvärmning	0,1	1,1
Möbler, inredning m.m.	1,5	1,3
Transporter och detaljhandel med och service av motorfordon	-2,0	2,6
Post- och telekommunikation	-2,3	3,9
Rekreation och kultur	-0,4	2,1
Hotell och restaurang	2,3	0,6
Övriga varor och tjänster	-5,2	-3,0
Hushållens konsumtionsutgifter (exklusive utlandsposter)	0,2	1,5

Övriga varor och tjänster backade mest

De två största utvecklingstalen, mätt i fasta, kalenderkorrigerade priser, visade negativa förtecken. Med -5,2 procent stod gruppen övriga varor och tjänster för den största minskningen, följt av beklädnadshandeln (-3,9 procent).

Personbilar och lastbilar

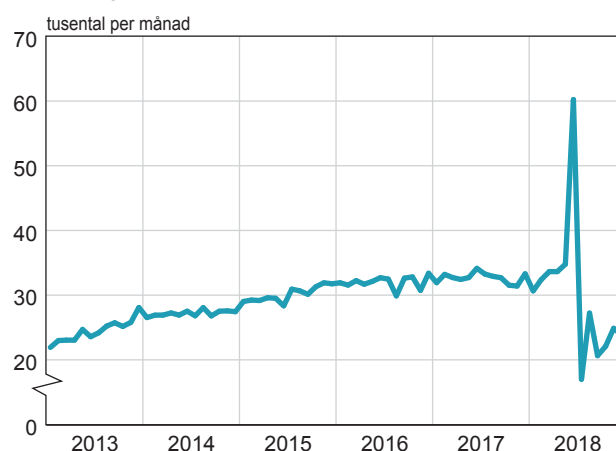
Senaste uppgift: december 2018

Källa: Trafikanalys och SCB:s fordonsstatistik

Färre nyregistrerade bilar under 2018

Utvecklingen av antalet nyregistrerade personbilar var fortsatt svag i december till följd av införandet av skattesystemet bonus malus som började gälla den första juli. I faktiska tal nyregistrerades 23 414 personbilar i december och jämfört med december 2017 minskade antalet nyregistreringar med 33,8 procent. Nedgången i december kan delvis förklaras av kalendereffekten, då december 2018 hade två färre registreringsdagar än december 2017.

Nyregistrerade personbilar
Säsongrensade månadsdata

Källa: Trafikanalys samt egna beräkningar

Andelen nyregistrerade personbilar som definieras som klimatbonusbilar och därmed premieras med en bonus

var drygt 12 procent i december. Malus, som innefattar den förhöjda fordonskatten för bensin- och dieseldrivna fordon under de tre första åren, har det senaste halvåret präglats framför allt nyregistreringarna av dieslbilar som varit väsentligt mycket lägre. I december minskade andelen nyregistreringar av dessa med 48 procent jämfört med samma månad 2017.

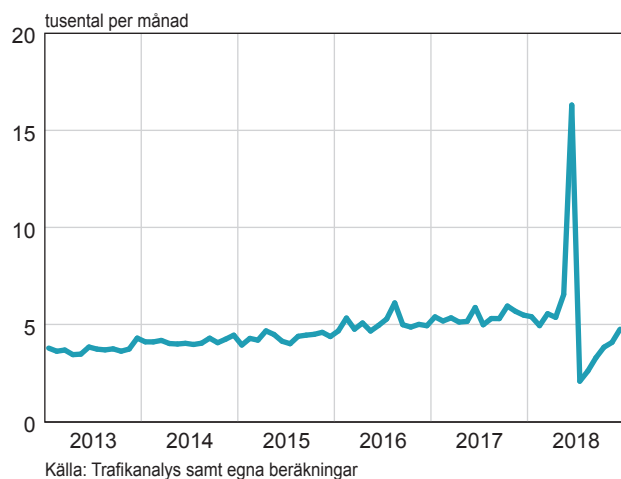
Den ackumulerade årsutvecklingen av nybilsregistreringar som uppvisat en succesiv nedgång sedan juli fortsatte ner ytterligare i december. Totalt under 2018 minskade nyregistreringarna av personbilar med 6,9 procent jämfört med 2017. I faktiska tal var det 365 535 personbilar som nyregistrerades under 2018.

Månadsutvecklingen som varit positiv de senaste två månaderna vände i december ner då antalet nyregistrerade personbilar minskade med 4,1 procent, säsongsgrensat och jämfört med november.

Lastbilsregistreringarna ökar på månadsbasis

Nyregistreringarna av lastbilar har likt personbilarna legat på en lägre nivå sedan införandet av bonus malus i juli, men den månadsvisa utvecklingen har varit positiv sedan augusti vilket har inneburit en viss återhämtning för lastbilsregistreringarna. I december ökade antalet nyregistrerade lastbilar med 16,7 procent, säsongsgrensat och jämfört med månaden innan. I årstakt fortsätter däremot lastbilsregistreringarna att minska. I december nyregistrerades 4 770 lastbilar vilket innebar en minskning med 21,1 procent jämfört med december 2017.

Nyregistrerade lastbilar
Säsongsgrensade månadsdata

Totalt under 2018 ökade nyregistreringen av lastbilar med 2,1 procent jämfört med 2017. Den positiva ackumulerade årsutvecklingen beror till stor del på den kraftiga ökningen av lastbilsregistreringar som skedde i juni, innan det nya skattesystemet infördes.

UTRIKESHANDEL

Enligt SCB:s utrikeshandelsstatistik noterades för december ett underskott i handelsnettot för varuhandeln. Handelsnettot har därmed redovisat underskott i december de tre

senaste åren. Varuexportens värde har utvecklats svagare än varuimportens under 2018 och har därmed också resulterat i ett underskott i årets totala handelsnetto.

Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer rapporterar om ett fortsatt positivt läge även om optimismen har minskat något i januari. Företagen anser fortfarande att exportstockens storlek är större än normalt, men omdömet är betydligt mindre optimistiskt än månaden innan och förväntningarna på kommande månaders orderingång är något mer dämpade. Exportchefsindex, som publicerades i mitten av november, föll för andra kvartalet i rad, men stämningläget är fortsatt mer positivt än normalt.

Sveriges största exportmarknader

Land	Värde mkr		Andel %	Förändr 18/17 %
	2018 jan–nov	2017 jan–nov		
Tyskland	145 640	130 385	10,9	12
Norge	139 875	121 749	10,5	15
Finland	92 978	82 910	7,0	12
Danmark	92 685	81 685	7,0	13
USA	90 575	82 014	6,8	10
Nederländerna	77 532	64 626	5,8	20
Storbritannien	75 608	74 180	5,7	2
Kina	61 488	54 537	4,6	13
Frankrike	57 393	50 318	4,3	14
Belgien	53 670	52 891	4,0	1
Polen	44 997	36 523	3,4	23
Italien	37 547	32 546	2,8	15

Sveriges största importmarknader

Land	Värde mkr		Andel %	Förändr 18/17 %
	2018 jan–nov	2017 jan–nov		
Tyskland	245 352	225 557	18,1	9
Nederländerna	128 004	106 214	9,4	21
Norge	117 774	98 695	8,7	19
Danmark	94 990	86 990	7,0	9
Storbritannien	67 685	62 185	5,0	9
Finland	64 538	56 451	4,7	14
Kina	60 691	55 127	4,5	10
Belgien	57 551	59 535	4,2	–3
Polen	54 654	46 475	4,0	18
Frankrike	50 484	46 944	3,7	8
Italien	44 956	39 270	3,3	14
Ryssland	43 247	34 193	3,2	26

Handelsnetto

Senaste uppgift: december 2018

Källa: SCB:s utrikeshandelsstatistik

Handelsnettot –4,7 miljarder kronor i december

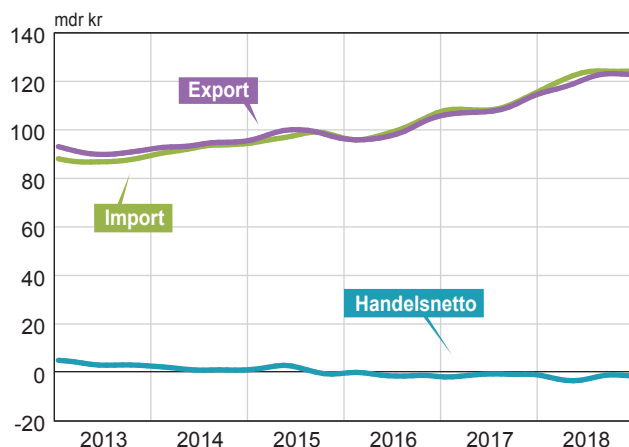
Utrikeshandeln med varor gav ett underskott på 4,7 miljarder kronor under december 2018 enligt preliminära beräkningar. För december 2017 var det ett underskott på 4,0 miljarder kronor.

Varuexportens värde under december uppgick till 110,6 miljarder kronor och varuimporten till 115,3 miljarder. Varuexporten har därmed ökat i värde med 1 procent,

medan varuimporten har ökat i värde med 2 procent jämfört med december 2017. Varuhandeln med länder utanför EU gav ett överskott på 12,4 miljarder kronor medan EU-handeln gav ett underskott på 17,1 miljarder.

Export och import av varor samt handelsnetto

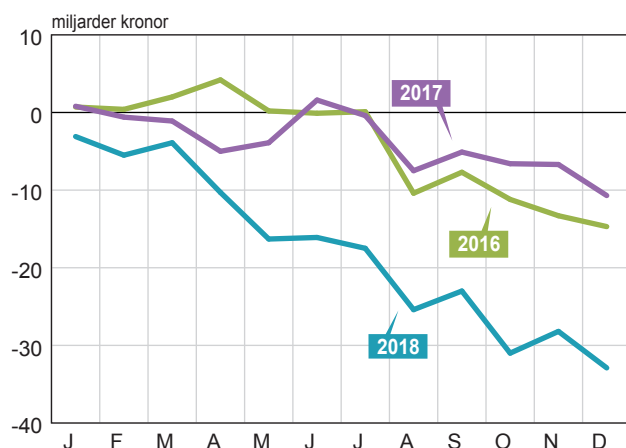
Säsongrensade månadsvärden i löpande priser. Trend.
Miljarder kronor

Antalet vardagar i december 2018 var två färre jämfört med december 2017. Rensat för säsongpåverkan visar handelsnettot ett underskott på 1,4 miljarder kronor för december, och ett underskott på 1,1 miljarder kronor för november. För oktober var motsvarande värde ett underskott på 0,9 miljarder kronor.

Sveriges handelsnetto

Akkumulerade månadsvärden från årets början.
Miljarder kronor. Löpande priser

Underskott för handelsnettot 2018

Under 2018 har värdet för varuexporten ökat med 10 procent, medan varuimporten har ökat med 12 procent jämfört med 2017. Varuexportvärdet under denna period uppgick till 1 441,2 miljarder kronor och varuimportvärdet till 1 474,1 miljarder. Handelsnettot för 2018 gav därmed ett underskott på 32,9 miljarder kronor. För 2017 noterades ett underskott på 10,7 miljarder kronor.

PRISER

Konsumentpriser

Senaste uppgift: december 2018

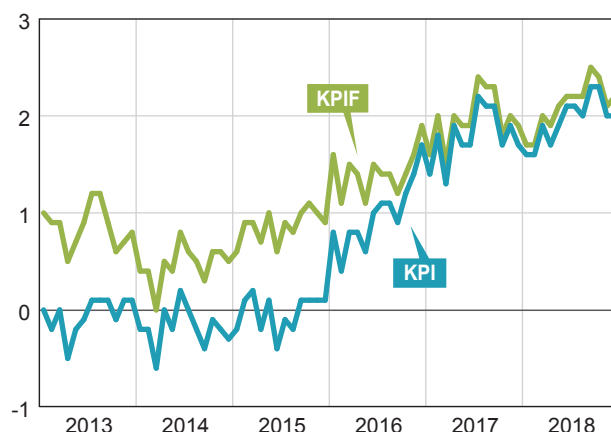
Källa: SCB:s konsumentprisindex

Inflationstakten enligt KPIF steg i december

Inflationstakten enligt KPIF var 2,2 procent i december 2018 (2,1 procent i november). KPIF steg med 0,4 procent från november till december. Inflationstakten enligt måttet KPI var 2,0 procent i december, vilket är oförändrat sedan november.

Inflationstakten

Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

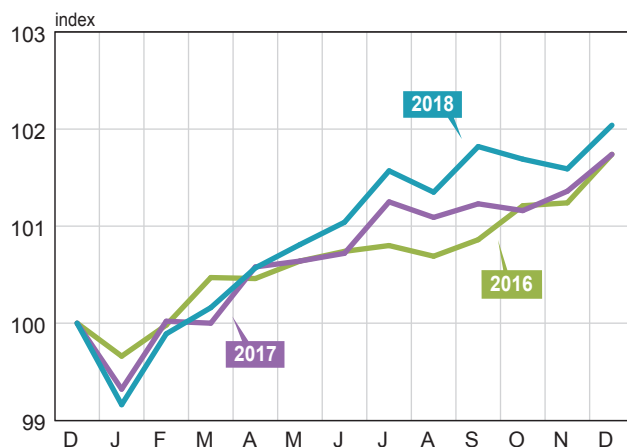
Prisuppgång på utrikes flygresor i december

Konsumentprisindex (KPI) steg med 0,4 procent från november till december 2018. Under motsvarande period 2017 steg KPI också med 0,4 procent.

Till månadsförändringen bidrog främst prishöjningar på transporttjänster (7,9 procent) med 0,3 procentenheter, därav bidrog utrikes flygresor (36,1 procent) med 0,2 procentenheter. Prishöjningar på livsmedel (0,7 procent) och paketresor (8,1 procent) påverkade KPI ytterligare uppåt med 0,1 procentenhet vardera.

Konsumentprisernas utveckling

December föregående år=100

Högst tillväxt i Södermanlands län 2017

Bruttoregionprodukten (BRP) ökade i samtliga län utom Blekinge och Dalarnas län 2017. Södermanlands län hade den högsta tillväxten, följt av Uppsala och Skåne län. I Stockholms län dämpades tillväxten och BRP växte i en betydligt långsammare takt än genomsnittet för riket. Sett i ett längre tidsperspektiv har tillväxten dock varit som kraftigast i de större länen, men skillnaderna minskar när hänsyn tas till befolkningsökningen i dessa regioner.

Regionalräkenskaperna är den regionala motsvarigheten till nationalräkenskaperna. Båda utgår från samma regelverk och definitioner och så långt det är möjligt används samma källor. Denna artikel avser att i första hand beskriva den ekonomiska tillväxten inom länen i Sverige. Regional BNP kallas inom regionalräkenskaperna för bruttoregionprodukt (BRP). BRP är ett aktivitetsrelaterat mått som mäter produktionen i en region och omfattar summan av förädlingsvärdena för de varor och tjänster som under ett år produceras i en region. Summan av regionernas BRP är per definition samma som rikets BNP.

Bruttoregionprodukt (BRP) per län

Löpande priser, miljoner kronor och volymförändring jämfört med föregående år i procent

Län	BRP 2017	Förändring i procent	
		2016	2017
01 Stockholms län	1 439 577	2,8	0,9
03 Uppsala län	156 267	3,2	4,1
04 Södermanlands län	98 503	3,2	5,6
05 Östergötlands län	177 416	1,6	0,5
06 Jönköpings län	146 178	4,9	3,9
07 Kronobergs län	84 240	2,9	3,2
08 Kalmar län	83 613	1,2	0,5
09 Gotlands län	19 765	0,1	1,5
10 Blekinge län	53 231	-1,3	-1,5
12 Skåne län	531 133	2,3	4,1
13 Hallands län	113 655	4,9	1,1
14 Västra Götalands län	785 493	2,9	3,3
17 Värmlands län	100 566	3,4	2,9
18 Örebro län	118 780	5,7	3,2
19 Västmanlands län	103 630	0,7	2,3
20 Dalarnas län	105 827	4,0	-1,3
21 Gävleborgs län	102 064	3,5	0,2
22 Västernorrlands län	95 423	-0,1	0,9
23 Jämtlands län	47 293	2,9	2,2
24 Västerbottens län	101 461	1,2	0,0
25 Norrbottens län	113 810	0,9	3,8
99 Extra region ¹	908	0,7	-0,5
Sverige	4 578 833	2,7	2,1

¹ Delar av det ekonomiska territoriet vilka inte direkt kan knytas till en region, till exempel ambassader och konsulat.

Högst tillväxt i Södermanlands län

Den svenska ekonomin fortsatte att utvecklas i en god takt under 2017 och i stort sett samtliga län bidrog till tillväxten. Södermanlands län noterades för den högsta tillväxttakten och BRP ökade med 5,6 procent jämfört med året innan. Uppsala och Skåne län redovisade en tillväxt på 4,1 procent

vardera, tätt följt av Jönköping och Norrbotten. Det var dock inte enbart dessa län som uppvisade positiva tillväxttal. Drygt hälften av länen växte i en snabbare takt än riket och endast i två län var volymutvecklingen negativ. I Blekinge minskade BRP för andra året i följd medan utvecklingen i Dalarnas län vände nedåt efter en stark tillväxt året innan. I Stockholms län, där den ekonomiska tillväxten varit hög de senaste åren, dämpades ökningstakten och BRP ökade med 0,9 procent. Det var klart under genomsnittet för riket som hade en BNP-tillväxt på 2,1 procent.

Skillnad i branschstruktur mellan länen

Branschstrukturen skiljer sig kraftigt åt mellan länen vilket också påverkar förutsättningarna för den regionala tillväxten. Ett tydligt mönster är att den högsta andelen tjänster inom näringslivet finns i storstadslänen. Exempelvis står de tjänsteproducerande branscherna för fyra femtedelar av näringslivets produktion (förädlingsvärdet till baspris) i Stockholms län. Drivkraften till Sveriges BNP-tillväxt har de senaste åren främst kommit från den inhemska marknaden och det har särskilt främjat regioner med en stor tjänstesektor.

Den förbättrade konjunkturen i omvärlden, och i synnerhet i Europa, har de senaste två åren även bidragit till en ökad varuproduktion. 2017 stegrades den svenska varuproduktionen och ökade med 3,8 procent. Tillväxten för tjänsteproduktionen dämpades tvärtom något i jämförelse med 2016 och ökade med 2,0 procent. En högre efterfrågan från utlandet har inte minst gynnat tillverkningsindustrin vilket bidragit till att höja produktionen i län med en stor andel exporterande industriföretag. I Västra Götaland ökade industriproduktionen 2017 med drygt 7 procent. Då industrin står för nästan 30 procent av näringslivets produktion i länet bidrog uppgången till att höja BRP som växte med 3,3 procent jämfört med året innan. Den starka tillväxten i Södermanlands län förklaras också av en mycket kraftig tillväxt för tillverkningsindustrin vars andel av näringslivets totala produktion i länet uppgår till drygt en tredjedel.

Positiv utveckling för byggindustrin

Förutom tillverkningsindustrin så gick även byggbranschen mycket starkt under året och produktionen ökade i alla län förutom Västerbotten. I Örebro, Västmanlands och Jämtlands län noterades till och med tvåsiffriga tillväxttal. I den sistnämnda var det visserligen en vändning uppåt efter en svag utveckling året innan, men produktionsökningen översteg med råge nedgången under 2016.

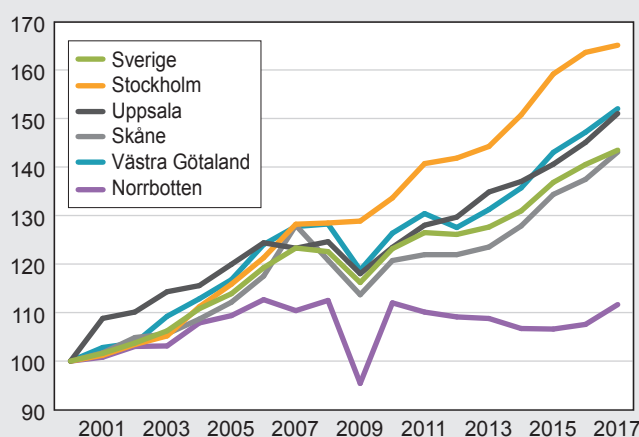
Sett till hela riket var det uthyrningstjänster och andra stödtjänster samt företagstjänster som utvecklades starkast på tjänstesidan. I Stockholms län fortsatte dessa att vara en stark drivkraft till tillväxten och i många andra regioner som till exempel Uppsala, Södermanland, Jönköping, Skåne och Jämtlands län ökade också produktionen under 2017.

I FOKUS

Minskade skillnader i tillväxt under senare år

Sett i ett längre tidsperspektiv har den regionala tillväxten varit som starkast inom storstadslänen. Det förklaras dels av att näringslivet i dessa län är tjänsteintensiva, men även av befolkningsökningar i kombination med en god utveckling på arbetsmarknaden. Sedan år 2000 har tillväxten i BRP varit som högst i Stockholms län, följt av Västra Götalands och Uppsala län som alla har ökat i en snabbare takt än BNP. I Skåne har tillväxten varit i paritet med genomsnittet för riket vilket främst förklaras av att varuproduktionen minskade under finanskrisen och sedan dess inte har återhämtat sig. Ser man på den regionala påverkan från finanskrisen, syns också att regioner med en stor andel varuproduktion påverkades mycket mer under finanskrisen än till exempel Stockholms län. Varuproduktionen återhämtade sig däremot i flertalet län år 2010, dock inte i Skåne.

Bruttoregionprodukt (BRP)
Fasta priser, index 2000=100

Skillnaden i den regionala tillväxten har inte varit lika stor de senaste åren. Under perioden 2014-2017 har BNP ökat med 9,5 procent och i Stockholms län har tillväxten endast varit marginellt högre. Mest har BRP ökat i Kronobergs, Jönköpings, Västra Götalands och Skåne län med en tillväxt på mellan 12-15 procent. Svagast utveckling noteras i Blekinge, Västernorrlands och Norrbottens län.

BRP per invånare högst i storstadslänen

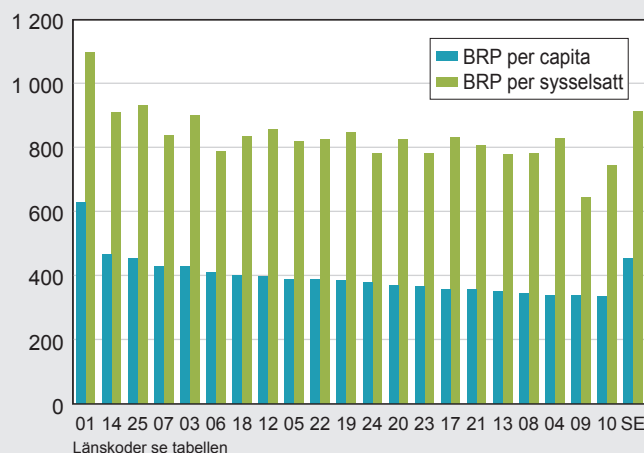
År 2017 stod storstadslänen för tre femtedelar av Sveriges BNP, vilket visar att en stor del av produktionen är koncentrerad till dessa regioner. Det är en följd av att något mer än hälften av Sveriges befolkning bor i något av dessa län. Inflyttningen till storstadslänen har dessutom varit stor, och många som har flyttat in har varit i arbetsför ålder, vilket har bidragit till den kraftiga ökningen i BRP. Sedan år 2000 har befolkningen i Stockholms län ökat med drygt 26 procent, i Skåne och Västra Götalands län är motsvarande ökningstal 18 respektive 13 procent.

Studerar man tillväxten i termer av BRP per capita är skillnaden mellan länen inte lika stora. Det visar sig bland

annat i Stockholm som har uppvisat den klart snabbaste tillväxten mellan åren 2000-2017 på drygt 65 procent. Under samma period uppgick dock tillväxten i BRP per capita till knappt 31 procent. Det är en något lägre tillväxt än i Västra Götaland där BRP per capita ökat med knappt 35 procent sedan år 2000. I Västernorrlands, Jämtlands och Norrbottens län har tillväxten i BRP per capita till och med varit något högre än BRP-tillväxten.

BNP per capita uppgick 2017 till 455 000 kronor och nivåmässigt överträffades det endast av Stockholms och Västra Götalands län. Skåne län hamnar längre ned i rangordningen och i såväl Norrbottens, Kronobergs, Uppsala, Jönköpings och Örebro län var BRP per capita högre. BRP per capita-måttet påverkas bland annat av hur pendlingsmönstren ser ut i de olika länen. I Skåne är pendlingsnettot negativt vilket innebär att det är fler som pendlar ut än in till länet för arbete. Detsamma gäller för bland annat Södermanlands län som har en stor utpendling till Stockholms län. Med andra ord är det färre som bidrar till produktionen i regionen. Det drar ner BRP per capita då utpendlarna befolkningsmässigt räknas till det län där de är folkbokförda.

BRP per capita och BRP per sysselsatt 2017
Löpande priser, tusen kronor

Ett annat sätt att studera skillnader mellan regioner är att titta på produktiviteten, mätt regionalt som BRP per sysselsatt. År 2017 var BRP per sysselsatt högst i Stockholms län, på andra och tredje plats kom Norrbottens respektive Västra Götalands län. I dessa tre län var BRP per sysselsatt högre än genomsnittet för riket som var 914 000 kronor. Lägst var BRP per sysselsatt i Gotlands län.

I mitten på december publicerades årsstatistik för 2016 och 2017. Beräkningarna för 2017 är preliminära och bygger på nationalräkenskapernas kvartalsberäkningar för helåret samt på regionala källor som till viss del inte är slutgiltiga. Det betyder att beräkningarna för 2017 är behäftade med en större osäkerhet än tidigare år i tidsserien. Vid nästa beräkningstillfälle i december 2019 kommer beräkningarna för 2017 att revideras.

Uppgången motverkades av lägre priser på drivmedel (-4,0 procent) som påverkade KPI nedåt med 0,1 procentenhet i december.

Ökade boendekostnader det senaste året

Inflationstakten enligt KPI, det vill säga förändringen i KPI under de senaste 12 månaderna, var 2,0 procent i december 2018, vilket är oförändrat sedan november.

Högre boendekostnader (4,5 procent) bidrog med 1,0 procentenhet till inflationstakten i december. Därav bidrog högre priser på el (16,5 procent) med 0,7 procentenheter och högre priser för nyttjande av egna hem (2,6 procent) med 0,2 procentenheter. Prishöjningar på livsmedel (2,1 procent), transporttjänster (5,4 procent), rekreation och kultur (1,5 procent) och restaurangbesök (2,7 procent) bidrog med 0,2 procentenheter vardera.

Uppgången motverkas av lägre priser på teleutrustning (-13,9 procent) som påverkade inflationstakten nedåt med 0,2 procentenheter. KPI för december 2018 var 331,87 (1980=100).

Konsumentprisernas förändring

December 2018	Förändring från		Bidrag till förändring sedan dec 2017 ¹⁾
	Föregående månad	dec 2017	
Livsmedel och alkoholfria drycker	0,6	1,9	0,3
Alkoholhaltiga drycker och tobak	0,0	1,6	0,1
Kläder och skor	0,9	0,3	0,0
Boende	0,2	4,5	1,0
Inventarier och hushållsvaror	0,2	1,0	0,1
Hälsa- och sjukvård	-0,2	-1,8	-0,1
Transport	1,3	2,5	0,3
Post och telekommunikationer	-0,7	-6,1	-0,2
Rekreation och kultur	0,9	1,5	0,2
Utbildning	0,2	3,1	0,0
Restauranger och logi	-0,4	2,8	0,2
Div varor och tjänster	0,3	1,9	0,1
KPI totalt	0,4	2,0	2,0

1) Procentenheter

Höjd inflation exklusive energi

KPIF (KPI med fast ränta) visar samma prisutveckling som KPI, men utan de direkta effekterna av en ändrad penningpolitik. KPIF är Riksbankens målvariabel för inflationsmålet. Inflationstakten enligt KPIF var 2,2 procent i december.

KPIF exklusive energi (KPIF-XE) och KPIF med konstant skatt (KPIF-KS) är två andra mått på inflation som beräknas av SCB på uppdrag av Riksbanken. I KPIF-XE exkluderas energivaror från KPIF och i KPIF-KS konstanthålls de skatter och subventioner som är kopplade till produkterna i KPIF.

Inflationstakten enligt dessa mått var 1,5 respektive 2,2 procent i december, vilket är en tiondel högre än månaden innan.

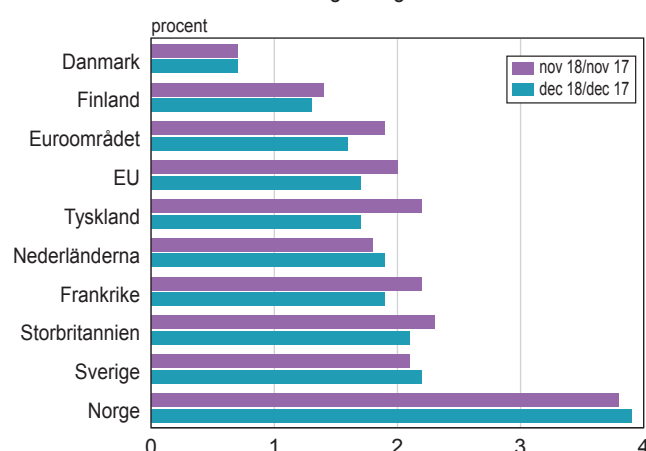
Högre inflation i Sverige än i EU

SCB beräknar även HIKP (harmoniserat index för konsumentpriser), vilket görs av samtliga EU-länder. Måttet har en något mindre täckning jämfört med KPI och KPIF,

främst på grund av att delar av hushållens boendekostnader utelämnas. Inflationstakten enligt HIKP var för Sveriges del 2,2 procent i december, vilket var en ökning från 2,1 procent i november.

Inflationstakten i olika länder

EU-länder och Norge enligt HIKP

Inom EU som helhet låg inflationstakten enligt sammanvägda HIKP i december på 1,7 procent, vilket var en minskning jämfört med föregående månad då den låg på 2,0 procent. Inflationstakten sjönk även i euroområdet, från 1,9 procent i november till 1,6 procent i december. Sverige ligger därmed en bra bit över snittet för både EU och euroområdet. Inflationen sjönk också bland de större ekonomierna. Tysklands och Frankrikes inflationstakt minskade båda från 2,2 procent i november till 1,7 respektive 1,9 procent i december. I Storbritannien låg inflationen på 2,1 procent i december, vilket var en nedgång från 2,3 procent månaden innan.

Priserna i producent-, export- och importleden

Senaste uppgift: december 2018

Källa: SCB:s producentprisindex

Maria Bäckström

Fortsatt lägre årstakter på samtliga marknader

Producentprisindex sjönk med 0,6 procent mellan november och december 2018. Årstakten för producentpriserna fortsätter att sjunka, från 7,9 procent i november till 5,6 procent i december 2018.

Det var främst prisuppgångar på massa, papper och papp samt metaller som bidrog till årstakten, med 0,8 respektive 0,5 procentenheter. Högre priser för raffinerade petroleumprodukter bidrog med ytterligare 0,3 procentenheter till den totala årstakten för producentpriserna vilket är betydligt lägre än de senaste månaderna.

För import- och exportmarknaderna var årstakten 4,2 respektive 6,0 procent i december. Det största bidraget till uppgången på importmarknaden är prisuppgångar på kemikalier och kemiska produkter samt elapparatur som bidrog med 0,6 respektive 0,7 procentenheter. Flertalet andra produktgrupper, såsom metaller, datorer, elektronik

och optik, övriga maskiner samt motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar bidrog uppåt med 0,4 procentenheter vardera. Priset för råolja bidrog samtidigt nedåt med 0,4 procentenheter till årsförändringen. Oljepriset har sjunkit med 16,1 procent gentemot förra månaden och med 6,7 procent jämfört med december föregående år.

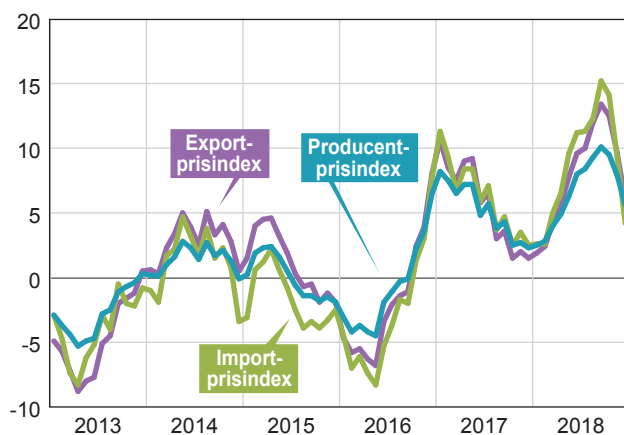
På exportmarknaden bidrog massa, papper och papp med 1,4 procentenheter till uppgången. Även metaller samt motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar bidrog till uppgången, med 0,8 respektive 0,7 procentenheter vardera.

På hemmamarknaden steg priserna i årstakt med 5,1 procent. Livsmedel och trä och varor av trä och kork bidrog båda med 0,5 procentenheter till uppgången.

Priserna för inhemsk tillgång, det vill säga priserna på hemmamarknaden tillsammans med importpriserna, har stigit med 4,8 procent det senaste året. Flertalet produktgrupper inom tillverkade varor bidrog till årstakten med mellan 0,2 och 0,4 procentenheter vardera.

Export-, import- och producentprisindex

Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

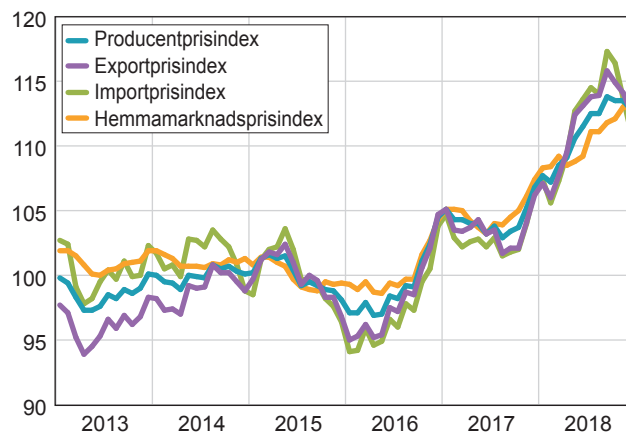
Utvecklingen den senaste månaden

Producentprisindex sjönk med 0,6 procent mellan november och december 2018. Under samma period sjönk priserna på både import- och exportmarknaden med 2,4 procent respektive 1,3 procent. På hemmamarknaden sjönk priserna med 0,1 procent. Priserna för inhemsk tillgång sjönk med 1,2 procent från november till december.

På importmarknaden bidrog, precis som i november, framförallt lägre priset på råolja till nedgången. På exportmarknaden bidrog huvudsakligen lägre priser på massa, papper och papp till nedgången tillsammans med prisnedgångar på både sågat och hyvlat trä, plaster i obearbetad form samt övriga maskiner. På hemmamarknaden bidrog framförallt en säsongsnormal uppgång i fjärrvärmepiserna, som ökade med 10,1 procent.

Prisindex i producent- och importled

Index 2015=100

Växelkursförändringar i december

En förstärkning eller försvagning av kronan sänker respektive höjer export- och importpriserna mätt i svenska kronor. Enligt Tullverkets omräkningskurser för valutor stärktes den svenska kronan, från november till december, mot den norska kronan med 2,9 procent, mot det brittiska pundet med 1,4 procent samt mot euron och den danska kronan med 0,4 procent. Kronan stärktes även mot den amerikanska dollarn med 0,3 procent. Den svenska kronan har under det senaste året försvagats mot den amerikanska dollarn med 7,2 procent, men även mot euron med 4,0 procent, mot den danska kronan med 3,7 procent, mot det brittiska pundet med 3,6 procent samt mot den norska kronan med 3,1 procent.

ARBETSMARKNAD

Sysselsättning och arbetslöshet

Senaste uppgift: december 2018

Källa: SCB:s arbetskraftsundersökningar

Mikael Lundsten

Arbetskraften ökade med 100 000 personer

Antalet personer i arbetskraften i åldern 15–74 år uppgick till 5 426 000 i december 2018, icke säsongrensad. Det är en ökning med 100 000 jämfört med motsvarande månad 2017. Antalet kvinnor i arbetskraften ökade med 70 000 till 2 592 000 och antalet män uppgick till 2 833 000. Det relativa arbetskraftstalet ökade med 0,9 procentenheter till 72,5 procent. För kvinnor ökade det med 1,5 procentenheter till 70,5 procent och för män uppgick det till 74,5 procent.

Säsongrensade och utjämnade data visar också på en fortsatt ökning av antalet och andelen personer i arbetskraften jämfört med närliggande månader. Antalet personer i arbetskraften uppgick i december 2018 till 5 501 000, vilket motsvarar 73,5 procent av befolkningen.

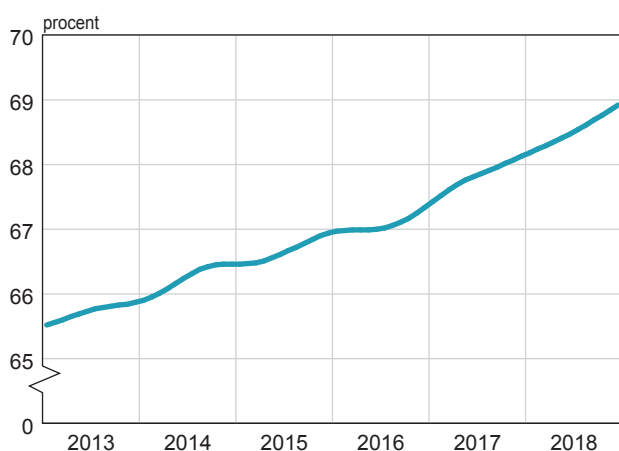
Sysselsättningen fortsatte att öka

I december 2018 var antalet sysselsatta i åldern 15–74 år 5 099 000, icke säsonggrensat. Det är en ökning med 94 000 jämfört med december 2017. Antalet sysselsatta kvinnor ökade med 68 000 till 2 437 000, och antalet sysselsatta män uppgick till 2 662 000. Sysselsättningsgraden ökade med 0,8 procentenheter till 68,1 procent. Bland kvinnor ökade den med 1,4 procentenheter till 66,2 procent och den uppgick till 69,9 procent bland män.

Säsonggrensade och utjämnade data visar på en ökning av antalet och andelen sysselsatta jämfört med närliggande månader. Antalet sysselsatta uppgick i december 2018 till 5 158 000, vilket motsvarar en sysselsättningsgrad på 68,9 procent.

Sysselsättningsgrad

Ålder 15–74 år. Sysselsatta som andel av befolkningen. Säsonggrensade och utjämnade månadsvärden

Fortsatt ökning av fast anställda

I december 2018 uppgick antalet anställda till 4 598 000, en ökning med 92 000 personer jämfört med motsvarande period föregående år enligt icke säsonggrensade data. Bland kvinnor ökade antalet anställda med 66 000 personer till 2 304 000 och bland män uppgick antalet till 2 294 000. Antalet fast anställda ökade under samma period med 120 000 till 3 890 000. Bland kvinnor ökade antalet fast anställda med 67 000 till 1 902 000 och bland män ökade antalet med 53 000 personer till 1 988 000. Antalet tidsbegränsat anställda uppgick till 708 000 personer.

I privat sektor ökade antalet anställda med 61 000 personer och uppgick till 3 061 000. I statlig sektor ökade antalet med 30 000 till 319 000. Antalet anställda inom kommunal sektor uppgick till 1 173 000 personer.

Jämfört med närliggande månader visar säsonggrensade och utjämnade data på en ökning av såväl antalet fast som antalet tidsbegränsat anställda personer.

Arbetade timmar

Det totala antalet arbetade timmar uppgick i december 2018 till i genomsnitt 148,1 miljoner per vecka enligt icke säsonggrensade data, vilket kalenderkorrigerat motsvarar en ökning med 2,6 procent jämfört med december 2017.

Säsonggrensade och utjämnade data visar på en ökning av antalet arbetade timmar jämfört med närliggande

månader och uppgick till i genomsnitt 157,5 miljoner timmar per vecka.

Arbetsmarknad

	Sysselsatta, 1 000-tal		Arbetade timmar/ vecka, 10 000-tal		Arbetslösa 1 000-tal	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
jan	4 880	4 969	14 810	15 020	385	376
feb	4 920	5 039	16 140	16 570	392	337
mar	4 963	5 038	16 430	16 020	362	352
apr	4 966	5 043	15 260	16 550	386	366
maj	4 983	5 101	15 700	15 980	387	352
jun	5 129	5 197	15 620	15 830	407	403
jul	5 164	5 281	9 800	10 230	362	339
aug	5 109	5 165	13 340	13 480	326	337
sep	5 052	5 119	17 120	17 340	332	330
okt	5 041	5 149	17 210	17 840	337	302
nov	5 035	5 154	16 960	17 420	308	299
dec	5 005	5 099	14 710	14 810	321	327

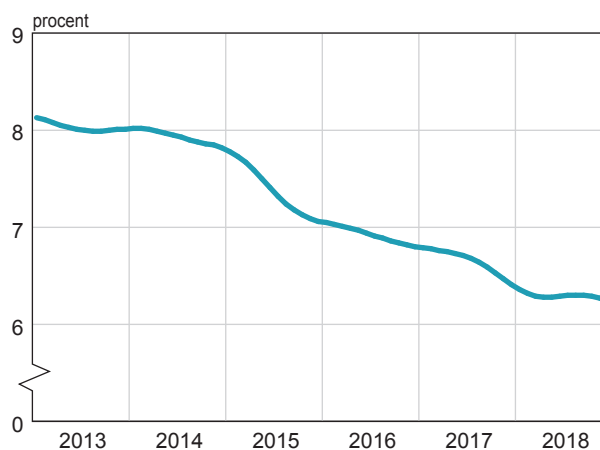
Uppgifterna baserar sig på åldersindelningen i AKU, dvs. 15–74 år, och antal arbetslösa inkluderar heltidsstuderande som sökt och kunnat ta arbete.

6,0 procent av arbetskraften var arbetslösa

I december 2018 uppgick antalet arbetslösa i åldern 15–74 år till 327 000, icke säsonggrensat. Detta motsvarar ett arbetslöshetstal på 6,0 procent. Antalet arbetslösa kvinnor uppgick till 155 000 och antalet arbetslösa män var 172 000. Arbetslöshetstalet uppgick till 6,0 procent bland kvinnor och 6,1 procent bland män. För ungdomar i åldern 15–24 år var antalet arbetslösa 80 000 vilket motsvarar ett arbetslöshetstal på 14,0 procent. Av de arbetslösa ungdomarna var 44 000 heltidsstuderande.

Relativ arbetslöshet

Ålder 15–74 år. Inkl. heltidsstuderande som sökt arbete. Säsonggrensade och utjämnade månadsvärden

För personer i åldern 15–74 år visar säsonggrensade och utjämnade data på en minskning av antalet och andelen arbetslösa jämfört med närliggande månader. I december 2018 uppgick antalet arbetslösa till 343 000, vilket motsvarar ett arbetslöshetstal på 6,2 procent. För ungdomar i åldern 15–24 år visar säsonggrensade och utjämnade data på en minskning av antalet och andelen arbetslösa. Antalet uppgick till 105 000 vilket motsvarar ett arbetslöshetstal på 16,8 procent.

Lägsta arbetslösheten på tio årenligt Arbetsförmedlingen

Antalet inskrivna arbetslösa, som utgörs av de öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd, i åldern 16–64 år, uppgick i december 2018 till 344 000. Jämfört med samma månad föregående år är det en minskning med 21 000 personer. Detta motsvarar en arbetslöshet på 7,0 procent, 0,5 procentenheter lägre än i december 2017.

Antalet personer som fick ett arbete var 24 000, vilket var 4 000 färre än i december föregående år. Antalet varslade uppgick till 3 000 i december 2018, vilket är i nivå med motsvarande månad förra året.

Arbetskraftskostnader & löner

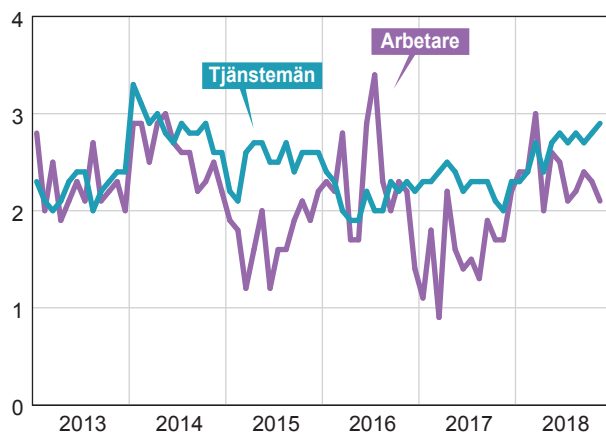
Senaste uppgift: november 2018

Källa: SCB:s arbetsmarknadsstatistik

Den preliminära genomsnittliga timlönen för arbetare var under november 2018 170,60 kronor exklusive övertidstillägg och 172,90 kronor inklusive övertidstillägg, vilket är en ökning med 2,1 respektive 2,1 procent, jämfört med november 2017. Under november 2018 var den preliminära genomsnittliga månadslönen för tjänstemän 40 240 kronor exklusive rörliga tillägg och 41 080 kronor inklusive rörliga tillägg, vilket är en ökning med 3,0 respektive 2,9 procent jämfört med november 2017.

Löneutveckling inom den privata sektorn

Procentuell förändring från motsvarande månad föregående år

Arbetskostnaden för en arbetare inom utvinning av mineral och tillverkningsindustrin har för november 2018 beräknats till 306,10 kronor per timme, vilket ger ett arbetskostnadsindex på 129,5 en förändring med 2,7 procent jämfört med november 2017. Arbetskostnaden för en arbetare inom den privata sektorn totalt har för november 2018 beräknats till 285,96 kronor per timme och för tjänstemän inom den privata sektorn till 63 036 kr per månad. Detta ger ett arbetskostnadsindex för arbetare på 128,2 en ökning med 2,3 procent jämfört med november 2017. Motsvarande index för tjänstemän blir 132,7 en ökning med 3,1 procent jämfört med november 2017.

FINANSMARKNAD

Stark start på börsåret 2019

Efter ett år som generellt sett präglats av en svag börsutveckling runt om i världen avslutades 2018 med större nedgångar på flera börsmarknader. Det nya börsåret startade däremot starkt och många av de större börsmarknaderna visade upp rejäla ökningar.

Aktiekurserna

Stockholmsbörsens generalindex, månadsgenomsnitt

Källa: Affärsvärlden

Det svenska AFGX, Affärsvärldens generalindex, ökade med stadiga 7,7 procent i januari och i Europa har Frankfurtbörsens DAGS-index ökat med 5,8 procent. Den amerikanska marknaden visade också upp en positiv utveckling med starka ökningar för både Dow Jones och Nasdaq på 7,2 respektive 9,7 procent. Även österut har börsen gått uppåt. Nikkei-index ökade med 3,8 procent och Shanghai-index ökade med 3,6.

FED lämnar räntan oförändrad

Riksbanken beslutade i december att höja reporäntan från -0,50 procent till -0,25 procent. Ränteändringen trädde i kraft den 9 januari och motiverades av en stark konjunktur och goda förutsättningar för fortsatt inflation nära inflationsmålet. Detta är den första räntehöjningen sedan 2011 och enligt Riksbankens prognos kommer räntan att fortsätta stiga långsamt under de kommande åren.

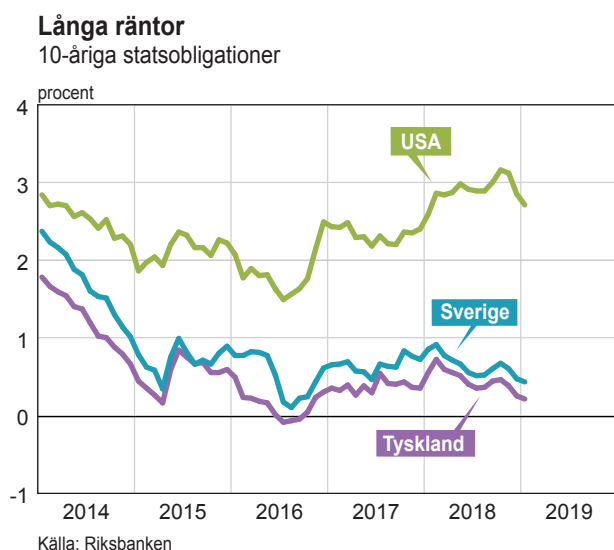
ECB lämnade både styrräntan och depositräntan fortsatt oförändrade i januari. Den senaste ränteförändringen skedde i mars 2016 och sedan dess har ECB vidhållit nuvarande räntenivå. Vidare rapporteras att de viktigaste räntorna kommer att förbli oförändrade åtminstone till och med sommaren 2019 eller så länge som det är nödvändigt för att säkerställa en inflation nära inflationsmålet.

Den amerikanska centralbanken FED lämnade i december besked om en räntehöjning med 25 punkter, vilket innebar att intervallet för styrräntan landade på 2,25–2,50 procent. Höjningen låg i linje med marknadens förväntningar. I januari lämnade FED räntan oförändrad.

Amerikanska långräntor fortsätter sjunka

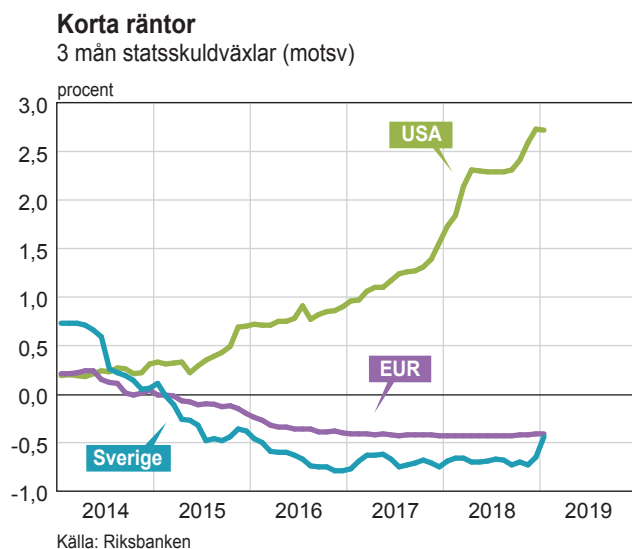
De amerikanska långa räntorna fortsatte att sjunka under

årets första månad. Genomsnittsräntan för en tioårig statsobligation låg i januari på 2,71 procent, vilket var en minskning med 14 punkter jämfört med december. De korta räntorna, som ökat de senaste månaderna, låg i januari på 2,72 procent vilket var en marginell nedgång jämfört med december.

Stigande korta räntor i Sverige

I Sverige fortsätter räntorna att röra sig åt olika håll, de långa räntorna har sjunkit medan de korta räntorna tagit fart uppåt. I januari handlades den tioåriga statsobligationen i genomsnitt till 0,43 procent, vilket var en minskning med 5 punkter jämfört med december. Genomsnittet för den korta tremånadersräntan låg på -0,44 procent, vilket var en ökning med 21 punkter.

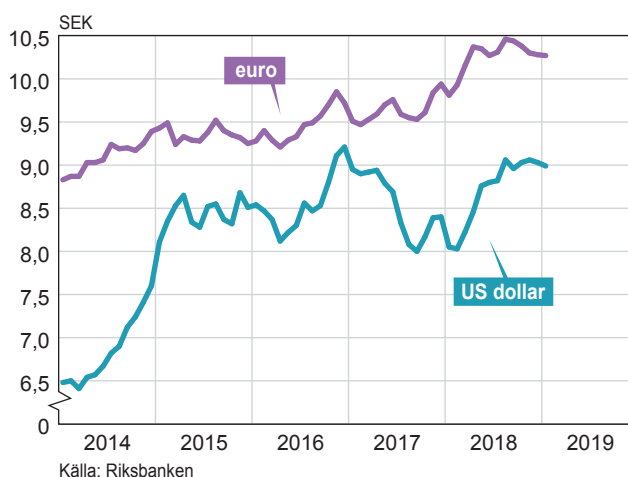

Kronförstärkning i januari

För andra månaden i rad stärktes den svenska kronan gentemot både euron och dollarn. I januari låg det genomsnittliga priset för en euro på 10,27 kronor, vilket var en minskning med 1 öre jämfört med december. Priset på den amerikanska dollarn minskade med 5 öre jämfört med föregående månad, och kostade i januari 8,99 svenska kronor.

Valutakurser

Svenska kronor i förhållande till dollar och euro.
Månadsgenomsnitt

Utlåning till hushåll och företag

Senaste uppgift: december 2018

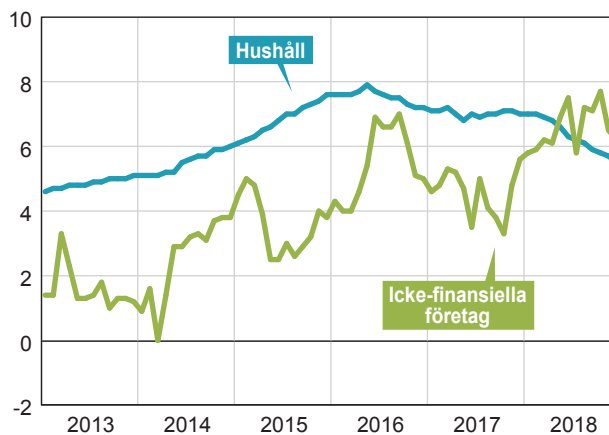
Källa: SCB:s finansmarknadsstatistik

Lägre tillväxttakt för hushållens lån i december

I december 2018 hade hushållens lån från monetära finansinstitut (MFI) en årlig tillväxttakt på 5,5 procent, vilket innebär att tillväxttakten minskade med 0,2 procentenheter jämfört med november.

MFI:s utlåning

Årlig tillväxttakt, procent

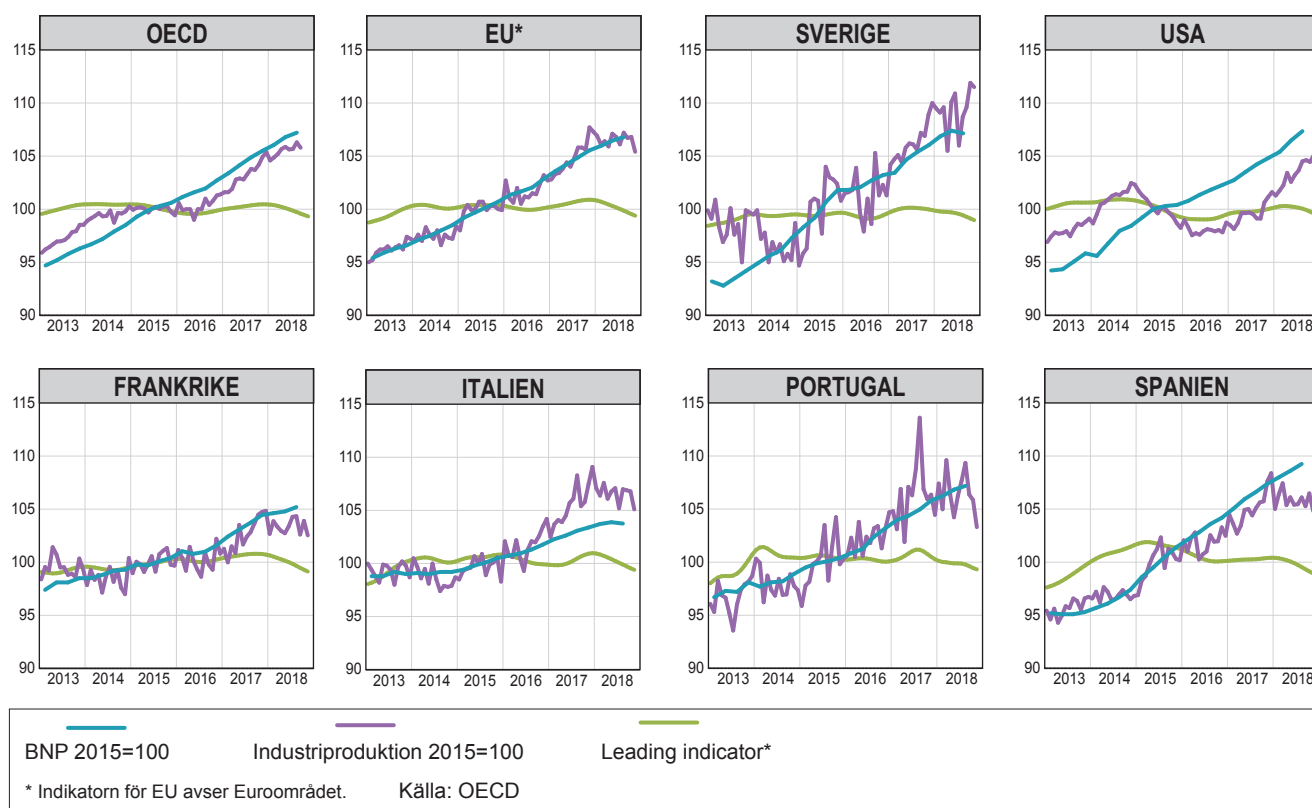

Bostadslånen utgjorde 82 procent av MFI:s totala utlåning till hushållen och uppgick i december till 3 289 miljarder. Det är en ökning med 13 miljarder jämfört med föregående månad och 172 miljarder jämfört med motsvarande månad föregående år. Bostadslånen hade en årlig tillväxttakt på 5,6 procent i december, en minskning med 0,2 procentenheter jämfört med november.

Hushållens konsumtionslån hade en tillväxttakt på 8,0 procent i december, vilket är 0,4 procentenheter lägre jämfört med november då den var 8,4 procent. Tillväxttakten för lån med övriga säkerheter var 4,0 procent i december, vilket är oförändrat jämfört med november. Totalt uppgick hushållens konsumtionskrediter och lån med övriga säkerheter till 225 respektive 498 miljarder i december.

INTERNATIONELL UTBLICK

Konjunkturindikatorer för några länder och -områden

Tillväxttakten för Frankrikes BNP har tilltagit de senaste åren efter en period med relativt svag utveckling 2011 till 2013. Under 2017 ökade BNP i genomsnitt med 0,7 procent per kvartal vilket var högre än snittet för EU-området samma år. I början av 2018 dämpades dock tillväxttakten något och tredje kvartalet steg BNP med 0,3 procent, säsongrensats och jämfört med kvartalet innan. Den franska industriproduktionen, som haft en svagt positiv utveckling sedan mitten av 2016, mattades också av något under 2018. Även landets ledande indikator har utvecklats svagt under året, noteringen i juli landade under det historiska genomsnittet, och har fortsatt att minska sedan dess.

Efter en längre period med negativ BNP-tillväxt i Italien vände utvecklingen upp under 2014. Ekonomin har sedan dess uppvisat en positiv utveckling, men växt i en relativt långsam takt, och landets kvartalsvisa BNP-tillväxt har de senaste åren legat något lägre än snittet för EU-området. Den uppåtgående trenden bröts dock tredje kvartalet 2018 då BNP minskade med 0,1 procent, säsongrensats och jämfört med kvartalet innan. Även industriproduktionen har dämpats något under 2018. Landets ledande indikator pekar dessutom på en svagare ekonomisk utveckling framöver då noteringen i augusti var fjärde månaden i rad under 100.

Den portugisiska ekonomin tog fart 2012 efter en period med fallande BNP. De senaste åren har BNP vuxit i takt med EU-snittet och tredje kvartalet 2018 låg tillväxten på 0,3 procent, säsongrensats och jämfört med kvartalet innan. Industriproduktionen i landet har under 2018 pendlat en del på månadsbasis och den positiva trenden under senare år har avtagit. I november minskade produktionen med över 2 procent jämfört med månaden innan. Den ledande indikator föll i mars under 100 och har fortsatt att sjunka sedan dess, vilket kan tyda på en kommande avmattning i ekonomin.

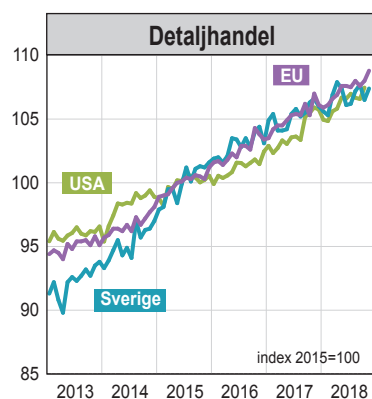
Likt Italien och Portugal krympte även den spanska ekonomin under några år i början av 2010-talet. Utvecklingen vände i slutet av 2013 och sedan 2014 har landets BNP vuxit snabbare än snittet för EU-området. Under de tre första kvartalen 2018 låg den kvartalsvisa och säsongrensade tillväxttakten på 0,6 procent. Industriproduktionen har däremot mattats av under 2018 efter några år med en uppåtgående trend. Landets ledande indikator försvagades också under årets gång och noteringen i november låg klart under det historiska genomsnittet.

INTERNATIONELL UTBLICK

Detaljhandel

Detaljhandelsförsäljningen inom EU fortsatte att växa under våren 2018 innan den växlade ner under sommar-månaderna. Under hösten har försäljningen tagit fart igen och ökade i november med 0,7 procent, säsongrensat och jämfört med oktober. Flertalet av de stora medlemslän-derna uppvisade också positiva tillväxttal på månadsbasis, men ökade i jämförelse med EU-snittet i en lugnare takt. Storbritanniens detaljhandel har däremot utvecklats starkt under större delen av 2018 och försäljningen fortsatte att växa i snabb takt även i november. Handeln i Frankrike har också fortsatt att öka under året även om den mattats av något jämfört med 2017. Efter en relativt stor uppgång i oktober steg försäljningen endast marginellt i november. Även den tyska detaljhandeln noterade en svag uppgång men följde efter tre månader i rad med minskad försäljning.

Bland de nordiska länderna noterade både Danmark, Norge och Finlands handel ökning på runt en procent i november och jämfört med månaden innan. Den ame-

rikanska detaljhandeln vände upp, efter två månader i följd med minskad försäljning, och handeln ökade både på månads- och årsbasis i oktober. Japans detaljhandel, som har utvecklats svagt sedan momshöjningen 2014, minskade i november jämfört med månaden innan.

Detaljhandel

	Avser månad	Index 2010=100	Förändr. från föregående månad, %	Förändr. från motsv mån föreg år, %
EU 28	nov	108,8	0,7	1,7
Danmark	nov	105,3	1,2	2,2
Finland	dec	107,4	-0,3	1,3
Frankrike	nov	111,2	0,1	1,1
Spanien	nov	107,0	0,5	1,1
Storbritannien	nov	112,0	1,2	3,8
Sverige	nov	107,4	0,8	0,8
Tyskland	okt	106,1	0,1	0,9
Norge	nov	102,6	0,9	0,1
USA	okt	107,5	0,8	1,9
Japan	nov	102,1	-0,9	0,5
OECD	sep	107,1	-0,1	1,6

Källa: OECD

EU-barometern

EU-kommissionens konjunkturbarometer sjönk i januari markant för både euroområdet och EU. Indikatorerna landade på 106,2 och 106,1, vilket var 1,2 respektive 1,4 enheter lägre än månaden innan. Inom euroområdet försämrades stämningssläget inom industrin, tjänstesektorn och detaljhandeln medan byggbranschen upplevde en viss förbättring. Inom EU var stämningssläget i stort sett oförändrat inom byggbranschen, medan övriga sektorer föll tillbaka. Bland de större ekonomierna var det endast i Frankrike som stämningssläget förbättrades medan Tysklands, Italiens och Storbritanniens indikatorer noterades för nedgångar. Sveriges indikator föll tillbaka med 3,2 enheter till 104,5. Nedgången var bred men den största försämringen stod industrin för som backade rejält.

Internationella ekonomiska indikatorer

		Danmark	Finland	Storbr.	Sverige	Tyskland	USA	EU ¹⁾	OECD
BNP ²⁾									
Förändr. föreg. kv.	%	0,7	0,4	0,6	-0,2	-0,2	0,8	0,3	0,4
Förändr. 4 kv.	%	2,3	2,5	1,5	1,7	1,2	3,0	1,8	2,2
Industriproduktion ³⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	-1,3	0,4	-0,4	-0,4	-1,8	0,6	-1,3	-0,5
Förändr. 12 mån.	%	2,8	1,8	-1,5	2,4	-4,8	3,9	-2,1	2,0
KPI ⁴⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	-0,4	-0,2	0,2	0,5	0,2	-0,5	0,0	-0,2
Förändr. 12 mån.	%	0,7	1,3	2,2	2,1	1,7	1,5	1,7	2,7
Arbetslöshet ⁵⁾									
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	4,9	7,1	4,1	6,1	3,3	3,9	6,7	5,2
Förändr. 12 månader	procentenheter	0,2	-0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,0
		-0,4	-1,3	-0,1	-0,3	-0,3	-0,2	-0,6	-0,3
Kort ränta ⁶⁾									
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	-0,30	-0,32	0,87	-0,45	-0,32	2,65	-0,32	..
Förändr. 12 månader	procentenheter	0,01	0,00	0,06	0,03	0,00	0,19	0,00	..
		0,01	0,01	0,35	0,16	0,01	1,22	0,01	..
Lång ränta ⁷⁾									
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	0,23	0,55	1,27	0,47	0,19	2,84	1,09	..
Förändr. 12 månader	procentenheter	-0,11	-0,11	-0,17	-0,13	-0,12	-0,28	-0,16	..
		-0,18	0,04	0,05	-0,25	-0,11	0,44	0,18	..

1) EU28 men för kort och lång ränta avses euroområdet 2) Tredje kvartalet 3) OECD september, övriga november 4) Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP) för EU-länderna. OECD november, övriga december 5) Storbritannien september, USA december, övriga november 6) Korta räntor avser 3-månaders interbankräntor enligt statistik från Eurostat. November 7) December

Källa: OECD, Eurostat

INTERNATIONELL UTBLICK

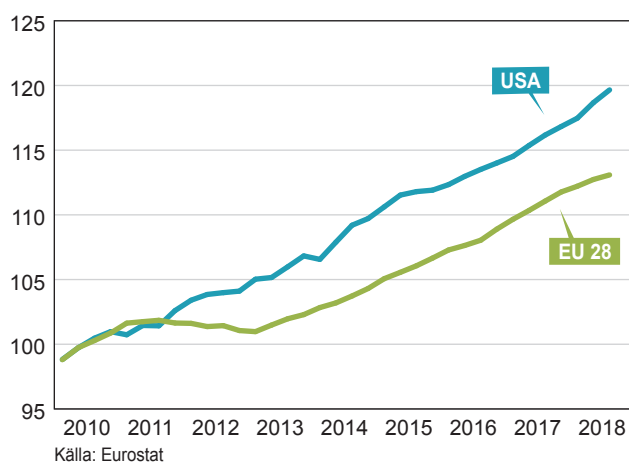
Shutdown riskerar att dämpa USA:s tillväxt

Den amerikanska ekonomin har inte följt samma mönster som i Europa med en långsammare tillväxttakt 2018 än året innan. Tvärtom har tillväxten trappats upp något och de tre första kvartalen 2018 steg USA:s BNP med i genomsnitt 0,8 procent per kvartal i säsongrensade tal. Det kan jämföras med kvartalsökningar på 0,5 och 0,6 procent i genomsnitt för 2016 respektive 2017. Den privata konsumtionen fortsätter att vara den främsta drivkraften i amerikansk ekonomi. Det är i synnerhet sedan 2014 som denna del i försörjningsbalansen har visat en snabb ökningstakt och senast en nedgång noterades var så långt tillbaka som 2009. Vid sidan av den privata konsumtionen har även de fasta bruttoinvesteringarna länge visat en positiv trend.

Shutdown kan dra ner BNP kommande kvartal

De offentliga konsumtionsutgifterna steg också hyggligt tredje kvartalet och har nu ökat de senaste fyra kvartalen efter en period av svag utveckling. Det är dock troligt att dessa kommer att minska kommande kvartal till följd av den så kallade "shutdown", det vill säga den nedstängning av delar av statsapparaten, som har pågått fram till nyligen och som innebär att cirka 800 000 statsanställda fick gå utan lön. Bakgrunden är att demokraterna i kongressen inte går med på att finansiera den gränsmur mot Mexiko som Trump vill bygga och Trump insisterade på att hålla delar av statsapparaten nedstängd. I den överenskommelse som nu gäller finns ingen uppgörelse om finansieringen av muren, och kommer man inte överens har Trump hotat med att stänga delar av statsapparaten igen om tre veckor. Nedstängningen som pågick mellan den 22 december 2018 och den 25 januari 2019, var den hittills längsta i USA:s historia. BNP-påverkan från detta sker främst genom minskade offentliga utgifter, men även den privata konsumtionen bör i viss mån påverkas.

Bruttonationalprodukt
Säsongrensade, fasta priser. Index 2010=100

Paus i handelskonflikten med Kina

Annat aktuellt som pågår i USA är handelskonflikten med Kina. Under 2018 har USA infört olika tullar på kinesiska varor samtidigt som Kina gjort detsamma med amerikanska varor. Den andra december 2018 kom dock Donald Trump och Xi Jinping överens om en 90 dagar lång vapenvila. Innan överenskommelsen hade Trump aviserat att de befintliga tullarna skulle utökas, men för närvarande har alltså läget lugnat ner sig. Hur exporten och importen har påverkats av den pågående handelskonflikten går inte att göra några pålitliga bedömningar av enbart genom att titta på BNP-statistiken. USA:s utrikeshandel har sedan slutet av 1970-talet, haft ett negativt handelsnetto då importen har överstigit exporten. Under de tre första kvartalen 2018 har i genomsnitt både exporten och importen vuxit och importen har, liksom åren innan, vuxit lite snabbare än exporten. Endast sett till tredje kvartalet sjönk exporten medan importen ökade, dock efter en motsatt utveckling kvartalet innan. Upp- eller nedgångar i USA:s utrikeshandel påverkas givetvis även av annat än handelskonflikten med Kina.

Stor förbättring på arbetsmarknaden

Utvecklingen på den amerikanska arbetsmarknaden har varit mycket god efter att landet kom ut ur den tunga perioden som följde i spåren efter finanskrisen. I december 2018 var arbetslösheten, enligt OECD:s harmoniserade arbetslöshetsmått, nere i 3,9 procent, vilket kan jämföras med nära 10 procent i början av decenniet. Det kan också sättas i relation till Sveriges arbetslöshet som i november 2018 uppgick till 6,1 procent, men som 2010 var lägre än arbetslösheten i USA.

Arbetskraftsdeltagandet i USA är dock relativt lågt jämfört med Sverige och innebär att en större andel av befolkningen i arbetsför ålder står utanför arbetsmarknaden. Arbetskraftsdeltagandet i USA är fortfarande betydligt lägre än innan finanskrisen, vilket påverkar arbetslöshetsmätet nedåt.

Bra boendestandard och hög inkomst, men andra problem finns

Enligt OECD:s better life index har amerikanerna det ganska bra, i synnerhet vad gäller inkomst och boende. Däremot placerar sig landet sämre vad gäller balansen mellan arbetsliv och fritid samt personlig säkerhet. I USA har också droganvändande blivit ett allt större problem och antalet dödsfall genom överdoser¹ har ökat kraftigt under 2000-talet, med en särskilt stor ökning de senaste åren. Detta kan enligt studier ha kopplingar till arbetsmarknaden, då man har funnit ett nära samband mellan ett lågt arbetskraftsdeltagande och droganvändande.

¹ Överdoser av opioider, till exempel heroin, men också receptbelagda smärtstillande läkemedel.

SVENSKA EKONOMISKA INDIKATORER

	Enhet	Basår	Senaste uppgift	Förändring i procent från		
				föreg. månad/ period	samma månad/ period föreg. år	
Ekonomi, allmänt						
BNP	volym	2015=100	3 kv	107,1 ¹⁾	-0,2 ¹⁾	1,6
Fast bruttoinvestering	volym	2015=100	3 kv	116,0 ¹⁾	0,8 ¹⁾	2,3
Hushållens konsumtion	volym	2015=100	3 kv	106,0 ¹⁾	-1,0 ¹⁾	0,3
Lägenheter, påbörjade, nya	1 000-tal		3 kv	10,6		-18
			1-3 kv	39,1		-16
Näringslivet						
Näringslivets produktion	volym	2015=100	nov	117,8	0 ¹⁾	2
			jan-nov	109,8		3
Industriproduktion	volym	2015=100	nov	120,8	0 ¹⁾	3
			jan-nov	111,7		4
Industrins orderingång	volym	2015=100	nov	111,6	-3 ¹⁾	-2
			jan-nov	107,7		2
Industrins kapacitetsutnyttjande	%		3 kv	91,0 ¹⁾	0,2 ¹⁾²⁾	0,2 ¹⁾²⁾
Industrins investeringar	mdr kr		3 kv	40,6		5
Tjänsteproduktion	volym	2015=100	nov	117,3	-1	2
			jan-nov	110,1		4
Utrikeshandel						
Varuexport	mdr kr		dec	110,6	0 ¹⁾	1
			jan-dec	1 441,2		10
Varuimport	mdr kr		dec	115,3	0 ¹⁾	2
			jan-dec	1 474,1		12
Handelsnetto	mdr kr		dec	-4,7		
			jan-dec	-32,9		
Bytesbalans	mdr kr		3 kv	38,6		
			1-3 kv	63,8		
Konsumtion						
Detaljhandelns försäljning	volym	2015=100	dec	105,8 ¹⁾	-1,4 ¹⁾	-1,1
			jan-dec			1,2
Hushållens konsumtionsindikator	volym	2010=100	nov	117,7 ¹⁾	-0,2 ¹⁾	0,2
			jan-nov			1,5
Personbilsregistreringar, nya	st		dec	23 414		-34
			jan-dec	365 535		-7
Consumer Confidence Indicator ³⁾		medelv=100	jan	92,0 ⁴⁾	96,1 ⁴⁾	106,0 ⁴⁾
Priser						
Konsumentprisindex		1980=100	dec	331,9	0,4	2,0
Konsumentprisindex, fast ränta		1987=100	dec	217,4	0,4	2,2
Producentprisindex		2015=100	dec	112,8	-0,6	5,6
Exportprisindex		2015=100	dec	112,6	-1,3	6,0
Importprisindex		2015=100	dec	111,0	-2,4	4,2
Prisindex för inhemsk tillgång		2015=100	dec	112,0	-1,2	4,8
Hemmamarknadsprisindex		2015=100	dec	112,9	-0,1	5,1
Arbetsmarknad, löner						
Sysselsatta 15-74 år	1 000-tal		dec	5 099		1,9
Arbetslösa 15-74 år	1 000-tal		dec	327		1,7
därav heltidsstuderande	1 000-tal		dec	102		3,4
Arbetade timmar	10 000-tal		dec	14 810		2,6
Lediga platser, nyanmälda	1 000-tal		dec	102		-4,2
Arbetskostnadsindex, industriarbetare		2008 jan=100	nov	129,5		2,7
Timlön, industriarbetare	kr		nov	184,2		2,5
Finansmarknad						
Utlåning till hushåll ⁵⁾	mdr kr		dec	4 012		5,5
Utlåning till icke-finansiella företag ⁵⁾	mdr kr		dec	2 309		6,2
Lång ränta, 10-åriga statsobligationer	%		jan	0,43	-0,04 ²⁾	-0,42 ²⁾
Kort ränta, 3-mån statsskuldväxlar	%		jan	-0,44	0,21 ²⁾	0,25 ²⁾
Statsskuldens månadsförändring	mdr kr		dec	52,1		
Valutakurs, TCW-index	18 nov 1992=100		31 jan	141,0	1,9	7,7

1) Säsongrensade tal 2) Procentenheter 3) Hushållens syn på den egna och den svenska ekonomin 4) Index för resp period 5) Från monetära finansinstitut

Utges av Statistiska centralbyrån, avd för nationalräkenskaper,
Box 24300, 104 51 STOCKHOLM
Tfn 010-479 40 00
Ansvarig utgivare: Elisabeth Hopkins
Redaktörer: Jenny Lunneborg
Layout: Monica Andersson

Copyright SCB. Citera gärna, men uppge källa.

ISSN 1653-9435

URN:NBN:SE:SCB-2019-A06T11901_pdf (pdf)